

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

891.71

11-23

91.71-2

Ի. ՄԱՅՈՐՈՎ

30 SEP 2006

19 NOV 2010

Մ-23

27

ԹԱԼԻՍՄԱՆ

ՊԻԵՍ 3 ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՄԲ

Փոխադրություն
ԱՐԾ. Տ.-ՀՈՎՆԱՆՑԱՆԻ

382

91.71-2

Ի. ՄԱՅՈՐՈՎ

30 SEP 2006

19 NOV 2010

Մ-23

սյ

ԹԱԼԻՍՄԱՆ

ՊԻԵՍ 3 ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՄԲ

Փոխադրություն

ԱՐՇ. Տ.-ՀՈՎՆԱՆՅԱՆԻ

382

24 JUN 2013

8009 932 06

12067

Պետերատի տղաբաժնի

Գրառ. № 6380 (բ)

Հրատ. № 1612

Պատ. № 2183

Տիր. 4.000

13849-57

Գ Ո Ր Ծ Ո Ղ Ա Ն Ձ Ն Ր

1. ՈՀԱՆ-ԲԻՉԱ, գլուղի կոոպերատիվի գեղերապահը: Հաշմանդամ. աջ վոտքը փայտից է:
2. ՇՈՂԵՐ-ԲԱՋԻ, նրա կինը:
3. ՄԱՐԹ, նրանց աղջիկը: Գեղեցիկ աղջիկ:
4. ՄԱՆԱՍ, կոմերիտական: Կոոպերատիվի գործակալաւորը: Թեթեւ կակաղում է:
5. ԼԱԼԱՉԱՐ, գեղեցիկ լերիտասարդ: Հարուստի տղա:
6. ՊԻԱՆ ՍԱԲՈ, հարբեցող: Միջահասակ գլուղացի:
7. ԲՈՒԼԻԿ, չքավոր գլուղացի: Շաւլարի մի տուտը յերկար է, մյուսը կարճ: Վոտաբորիկ է:
8. ՍԱՆԱՄ-ԽԱԹՈՒՆ, Լալաղարի մայրը: Չոր-չոր կին, հարուստ հագնւած:

Գործողութիւնը կատարւում է գլուղում, ամառ ժամանակ:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ամառային յերեկո յե: Դյուղական փողոց կոոպերատիվ խանութի առաջ: Կոոպերատիվի արտաքին տախտակային դռները բաց են, իսկ ներքին տախտակային դռները՝ փակ: Լուսամուտի տախտակային փեղկերը նույնպես բաց են: Խանութի դռան վերել կախված է ցուցանակ—«Միություն» սպառկոոպ—մակագրությամբ:

Տ Ե Մ Ի Լ 1

ՄԱՐՈՆ՝ ձեռքին շիշ՝ ռապակեցնում է փողոցով դեպի կոոպերատիվի կողմը: Բեմի յեկեղից ձայն են տալիս.—«Մարո, Մարո», ՄԱՐՈՆ յես է նայում: ԼԱԼԱՉԱՐԻ ձայնը բեմի յեկեղից.—«Մարո, Մարո»: ՄԱՐՈՆ կանգ է առնում սպասողական, դառնալով ձայնի կողմը:

Տ Ե Մ Ի Լ 2

ԼԱԼԱՉԱՐ.—(Շատախաբախ է) Ո՛ւր ես գնում:

ՄԱՐՈՆ.—(Յույց տալով շիշը) Նալթի:

ԼԱԼԱՉԱՐ.—Բան եմ տեսնում:

ՄԱՐՈՆ.—Առա:

ԼԱԼԱՉԱՐ.—(Զեղքը քափահաբերելով) Հորս հետ անհամուխյուն պատահեց: Խիստ կպանք:

ՄԱՐՈՆ.—Ի՞նչ պատճառով:

ԼԱԼԱՉԱՐ.—Գնա գործիդ, հետո կպատմեմ:

ՄԱՐՈՆ.—Զեղք կգամ... (Շատախաբախով մտնում է կոոպերատիվ):

Տ Ե Մ Ի Լ 3

ԼԱԼԱՉԱՐ.—(Միտում է) Իմ կյանքն էլ կյանք է: (Վառած լուցկին քափելով դեն է նետում) Կարգի եսպես որ: (Հուզված բայլում է կոոպերատիվի առաջ):

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Բեժով ե) Պարոն Լալազարին խորհին հարգանքներս: Մերը՝ ձեզ (զլուխ ե տալիս), ձերը՝ (ծամածուրջուն անելով) մեզ: Մի հինգ չեբվոն վոր դեսը անեք, ըսկի ֆաս չի տա:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Զարմացած) Սաքո, վորտեղից լուս ընկար: Հերս ասում եր,—նստած ես:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Մասը շուրքերին մոտեցնելով) Սըս-ա, Բերթի մասին մարդու բան չասես: Մենակ դու յես իմանում: Գեղացոց համար յես կնկաս տեսության եմ եկել:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Վաղճեց ա բաց են թողել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Հինգ ամիս ա ազատություն եմ վայելում: Մեկել որվանից բստեղ եմ: Եկել եմ կուրորտ: Շատ եմ սիրում գեղի ամառվա ողջ:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Իսկ առաջ վորտեղ եյիր թրե գալիս:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Բաղաքում միլիցի հետ քյալա-քյալի եյի տալիս: Միլիցին բոլորովին հավան չեմ: Շատ անկարգ բաներ եմ տեսնում: Դրա համար ել միլիցեն ինձ չի սիրում: Բնավորություններս իրար համապատասխան չի գալիս:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ի՞նչ պատճառով եյիր նստել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Հորդ որհնանքով փթում եյի երկու ստատոյով:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ղալաթը ինքդ տրել ես, ուրբիլ վրա յես գցում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ներողություն, ուգալովնի առաջին դասը հերդ ա ինձ սովորացրել:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Բերթեբումն ես սովորել լեզվիդ զոռ տալը:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Քյասիբությունն ու բերթը ախպեր աղա լեն: Հըմի ամեն մի ճշմարիտ մարդ բերթ ա նստում: Հերդ վճնց ա:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Նրան ի՞նչ կա վոր:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Կարտեղ եմ հորդ: Ուզում եմ տեսնեմ կարելի՞ յա:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Իրան հարցրու:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Առաջվա նման ելի առուտուր ա անում:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Անհամբեր) Գիտես ի՞նչ կասեմ. ավելի լավ ա քու բանին գնաս:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Զգվանքդ գալիս ա ինձ հետ խոսալուց: Ուրեմն յես հըմի քեզ հըմար անհարմար կապանիս չեմ: (Հառաչանով յեկ ծամածուրքյալը) Ե՛գպես ել կիմանանք: (Գրվ-

ծիծաղով) Բայց հնպիսի մի ժամանակ կար, վոր յես, Լալազարի յա ասել, հորդ տան առաջին դռնադն եյի: (Յույց տալով կողպեռասիլի ցուցանակը) Են ժամանակ, յերբ յես ես կողպեռատիվի պրիկաշիկն եյի ե բոլոր գործերը իմ ձեռքով եր շուռ գալիս: Հորդ վոր մանուֆակտուրա յեր հարկավոր գալիս, ձեռաց վաղ եր տալիս ինձ մոտ.—Մի բան արա, Սաքո ախպեր, նեղ որիս հասի, կողպեռատիվի չթերից մի քանի թոփ հասցրու: Յես ել խաթրը չեյի կոտրում, նեղությանը հասնում եյի: (Արմունկով բոբում ե Լալազարի կողքը, աչքով անելով) Միտդ ա հերու:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Հերիք լեզվիդ տաս:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Սուս եմ անում: (Ափով փակում ե բեռանը) Ով առցածը միտ բերի, աչքը դուրս գա: Պապիրոս չունեմ:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Տալիս ե տալիս) Առ ու ուղ ըլի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Ծխում ե) Խանգարում եմ, հա: (Բոբում ե Լալազարի կողքը) Յես իմանում եմ ում ճամբին ես պահում: (Ծրխում ե յեկ ծուխը բաց բողնում) Լավ աղջիկ ա: (Լեզվով ծպպացնում ե): Շաքար (Բամիծաղով) Վոր յես ըտենց մեկը ունենայի...

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ձեռը քաշի, ասում եմ, ի՞նչ ես ճանճի պես կպել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Մի թքի աղբրի մեջ, աղա Լալազար, Պիան Սաքոն (խփում ե իր կրծքին) հարկավոր մարդ ա: Մի ժամանակ քու հայրիկը...

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Ընդհատում ե) Դե հորս հետ ել գնա պոռոտի արա, յես ի՞նչ գործ ունեմ: (Գնում ե):

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Գնում ե նրա յեսելից) Աղա Լալազար, ներողություն, եսոր են ի՞նչ զալմաղալ եր ձեր տանը: Անց եմ կենում, տեսնեմ դու ոթախից դուրս ես վազում դրպա դարվազեն. քու յետևից ել հերդ՝ դամշին ձեռին: Ընչի յես ծնողիդ բարկացնում, հը:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ձեռը պլաթի քաշես, թե չե՛:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Համաձայն եմ: (Պարզում ե ափը) Մի աբասի տալիս ես: Արաղի փողը պակաս ա: Պնդություն մի արա: Յես սաղ կողպեռատիվ եմ ծախել հորդ արաղով: Մեծ հարստություն եք դիզել իմ միջոցով...

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Սպառնալի) Ձենդ կտրելիս յես, թե (բռնեցր մոտեցնում ե Պիան Սաքոյի դեմքին) ուզում ես սրանով բերանդ փակեմ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Ձեռքերը քափահաւում եւ, կեղծ վախով) Սուս եմ
անում, սուս եմ անում: Մարդու բան չեմ ասի: Հարստացե՞ք
իմ աշխատանքով, ինչքան ուզում եք: Վոչ մի մարդու
հայտնի չի, թե Պիան Սաքոն ձեզ համար ինչքան զոդու-
թյուն աւարել:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ի՞նչ կեղտոտ բերան ունես, տո... (Տալիս եւ դրամ)
Առ, խեղդվի:

Կոռպերասիվից դուրս եմ գալիս ՄԱՐՈՆ՝ ծիծաղելով, նրա յետվից՝
ՄԱՆԱՍԸ:

Տ Ե Ս Ի Լ 5

ՄԱՆԱՍ.—(Մարոյին, բաց չբողբելով դռան բռնակը) Որինակա՞ն
ասած, լավ նկար են ուղարկել: Կգտնա՞մ տակ տալու:

ՄԱՐՈ.—Կարող ա գամ:

ՄԱՆԱՍԸ հայացք նետելով ԼԱԼԱԶԱՐԻ յետ ՊԻԱՆ ՍԱՔՈՅԻ կողմը,
մտնում ե խանութ, ծածկելով դուռը: ՄԱՐՈՆ գալիս ե դեպի ԼԱ-
ԼԱԶԱՐԸ:

Տ Ե Ս Ի Լ 6

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Կամացուկ, Լալազարին) Ուշադրութիւն դարձ-
բու, աղա Լալազար, իմ հաջորդը քու բարիշնին աչք ա
դրել: (Հանում ե գլխակը) Ցանկանում եմ քաղցր սեք
անեք:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈՆ կոտրեցվելով գնում ե յետ քաղցնում անկյունում,
փոքրիկից շուտով հանում ե գլուխը, գաղտնագողի նետելով ՄԱՐՈՆ-
ՅԻՆ ու ԼԱԼԱԶԱՐԻՆ:

Տ Ե Ս Ի Լ 7

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Խանդոս) Մանասը ո՞ւր եր կանչում քեզ:

ՄԱՐՈ.—Նոր կինո նկար են ուղարկել: Եզուց ցույց են տալու:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Խանդոս) Հասկանում ենք ձեր նկարները: (Անբա-
վական) Կոռպերասիվում ի՞նչ ելիք անում եք: Ժամա-
նակ Մանասի հետ սիւն-բիւլի ելիք անում:

ՄԱՐՈ.—Մի բարկացի, Լալազար: (Սիրալիք) Ի՞նչ ելիք ասում:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Մոռալ) Հերս ուզում ա ինձ պակել: Սարափանդի
Մարգարենց Անուշին ա ուզում: (Յույց տալով կոռպերասիվը)
Կոռպերասիվը կտրել ա առուտուրը: Ուզում ա Անուշի
բաժինքով գործերը կարգի գցի: (Պիան Սաքոն ուժադի-

լում ե, գլուխը անկյունից հանած): Նրա գործերը թաք-
վել են, մեջտեղը յես պըտի նահատակվի:

ՄԱՐՈ.—Ուզում ա պակել: Բա դ՞ու:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Ուտերը բորվելով) Ձեմ իմանում ինչ անեմ... Հորս
հետ գլուխ դնել դժվար ա. իր ասածի մարդ ա:

ՄԱՐՈ.—(Շուռ ե գալիս, աչքերը մաքրելով) Յերդում ելիք առնում,
վոր մենակ ինձ ես սիրում: Ինչո՞ւ ելիք խաբում, թե վոր
պըտի Անուշի հետ պակելիք: (Հեծկոտնում ե):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Դե հեքի՞ք վայնասուն անես. առանց են ել սիրտս
պատուվում ա: Այ, թե Անուշը ինչքան սիրելի յա ինձ
(քում ե):

ՄԱՐՈ.—Դր՞ուտ: Ձե՞ս սիրում:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Բա դու ի՞նչ ելիք կարծում: (Բռուցքը քափ տալով)
Տեսնել չեմ ուզում: Սիրտս խառնում ա:

ՄԱՐՈ.—Ել ընչի՞ լես դարդ անում: Հորդ եղպես ել ասա: Ասա,
վոր նրան չես սիրում:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Բա վոր հերս անիծի, տանից դուրս անի: Ինչո՞վ
ապրենք:

ՄԱՐՈ.—Սոված չենք մնա: Աշխատանք կանենք:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Աշխատանքի սովորած չեմ: Պատիկուց առուտուրի չեմ
վարժվել: Ամեն որ գաթա-հալվա յա ելե կերածս, բայց կա-
րող ա չոր հաց ել չգտնվի:

ՄԱՐՈ.—(Վաճառած) Թե վոր եղպես ա... պակելի Անուշի հետ.
թե վոր գաթան-հալվան քեզ թանգ ա գալիս ինձանից...
(Գնում ե կոռպերասիվի պատշգամբի մոտով, արտասովելով):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Գնում ե նրա յետվից) Մարո, լաց մի լինի, կտես-
նեն...

ՄԱՐՈ.—Ինչո՞ւ ելիք խաբում ինձ:

Տ Ե Ս Ի Լ 8

ՄԱՆԱՍ.—(Շատ բաց ե անում խանութի դուռը) Մարո, քեզ ո՞վ
բան ասեց: Ինչո՞ւ, որինական ասած, լաց ես լինում: (Շա-
պում ե նրա մոտ: Պիան Սաքոն դուրս ե գալիս քաղցնոցից,
դիտելով տեսարանը):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Մարո, գնանք:

ՄԱՆԱՍ.—Որինական ասած, ի՞նչ իրավունքով ես որիորդին վի-
րափորում:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Հրում ե նրան) Ուրիշ գործերի մեջ մի խառնվի:

Գնա կողպեքառախփում քու առուտուրն արա: (Մառոյին)
Սուս արա: (Ուզում ե բռնել նրա ձեռքը, բայց նա դուռն է
պրծնում: Բռնում ե արմուկը) Բա՛վական ե, ասում եմ: Գնա
տուն:

ՄԱՆԱՍ.—(Փակելով Լալազարի առաջը) Ձեռքերդ քեզ պահի,
քաղաքացի: Որինական ասած, յես բողոքում եմ:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Նրան կոպիտ) Իսկ յես թքել եմ քեզ վրա: Մտիկ
չեմ տա, վոր կուսակցական ես:

ԼԱԼԱԶԱՐԸ հրում ե ՄԱՆԱՍԻՆ: ՄԱՐՈՆ փախչում ե: ՊԻԱՆ ՍԱՔՈՆ
շտապ մոտենում ե:

Տ Ե Ս Ի Լ 9

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ի՞նչ զարմազալ ա, տղերք: Անց եմ կենում, տես-
նեմ կռիվ ա: (Մանասին, ցույց տալով Լալազարին) Ինչո՞ւ
յես խփում ընկեր Լալազարին: Լավ չի, ընկեր Մանաս:
Կուսակցական ես, բայց անհարգություն ես անում: Եդ
տեսակ արարքի համար կարելի յա կաղեթում գրել:

ՄԱՆԱՍ.—Վո՛չ մի կռիվ չկա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ձեռ կարա խաբի: Յես իմ աչքով տեսա, ինչպես
խփեցիր Լալազարին: (Լալազարին) Ընկ. Լալազար, ի-
մացիր, վոր յես կարող եմ վկայություն տալ: Յերդամով
կհաստատեմ: (Ձայնույթով) Սա ի՞նչ խաչատուրություն ա.
անկուսակցական մարդուն չեն թողնում ապրի:

ՄԱՆԱՍ.—Փչի, բայց չափը անց մի կաց: Որինական ասած,
ստախոսության համար պատասխան կտաս: Դի՛չ են խրա-
տել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Լալազարին) Ուղղակի չեն թողնում մարդ շունչ
քաշի, ընկեր Լալազար: (Ցույց տալով Մանասին) Հերիք չի,
վոր քեզ խփում ա, ինձ ել (ձեռքը խփում ե իր կրծքին)
ստախոս ա դուրս բերում, վորովհետեւ լես վկա յեմ: Ընկեր
Լալազար, վկա յեղիր ես բանին: Հարկավոր ա վերջապես
ճշմարտությունը հայտնի անել, թե չե:

ՄԱՆԱՍ.—Ճշմարտությունը ինքն իրեն հայտնի կանի: Մարոն
չի ուրանա, վոր լաց եր լինում: Կպարզաբանենք, թե ով
մե՛կ ե խփել: (Մտնում ե խանութ):

Տ Ե Ս Ի Լ 10

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Նայելով նրա յետվից) Վե-Կա-Պե... Իշխանու-
թյան անբ են դառել քոսոտ շները: (Լալազարին) Ձեռք

տեղը մի լավ դորս դու պատվիրեցիր չաբի: Յես քեզ
կողմնակի: (Կարեկից) Պի՛նդ խփեց:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Մռայլ) Սաքո, դու եղբան ել... դուր տեղը մի
չարախոսի... Մանասը ինձ ձեռք չի տվել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Շը22... Եդ մասին վո՛չ մի խոսք... Սուս արա,
աղա Լալազար: Ինձ ականջ արա: Մատով չի կպել, բայց
դու բողոքին ասա, վոր Մանասը ուղեց ձեռի: Մի քի
պետք կգա:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ինչի՞ պետք կգա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Յես նրանց գործերը շատ լավ եմ իմանում: Ձեռք
տեղը չի, վոր Գե-Պե-Ու ել եմ նստել, բերթ ել: (Լալազա-
րի ականջին) Նրանք ձեր ընտանիքի տակը փորում են:
Հիմի ձեզ ամեն մի թելի կտորն ել պետք կգա: Մի բան
վոր ընի, համարձակ հայտարարի, թե Մանասն ուզում եր
ինձ սպանի, Պիան Սաքոն չիողաց:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ի՞նչ փորել, ինչե՞ր ես ասում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Նշանակալից) Յես իմ հաշիվների մեջ չեմ տեղա-
վում: (Ցույց ե տալիս ձեռքի ավր) Սաղ գեղը իմ ես ափի
մեջ ա: Դու մտիկ մի տուր, վոր յես երեկ-մեկել ոքն եմ
եկել: Յես ըստեղի բոլոր գործերը անգիր եմ իմանում: Ու-
ղիմ ես իմանաս ճշմարիտ եմ ասում, թե չե:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ասենք թե:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Վերցնենք որինակի համար քու հայրիկին: Առա-
ջինը—(ծալում ե մեկ մասը) ձեր առուտուրը ձեռ ու վոտը
հավաքում ա ես (ցույց տալով կողպեքառախփը) հոգեհոտի պա-
ճառով: Վնասից բացի բան չկա: Ուղի՛ր ա:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Դու վերցնողից գիտես:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Պարծենկոտ) Պիան Սաքոն ամեն բան գիտի: Հե-
տո, յերկրորդ—(ծալում ե յերկրորդ մասը) քու հայրիկը
մտադրություն ունի ձեր ֆիրմը ուրիշի կապիտալով կեն-
դանացնի, վորովհետեւ սեփականը չունի: Ես նպատակով
(խորամանկ ծիծաղում ե) իր միևուճար զավակի համար
հարս ա շոկել Սարավանդ գեղի հայտնի Մարգարենց Անու-
շին, վորը...

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Չարմացած ընդհատում ե) Դե՛կ մի ասաց:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Մամառվելով) Պիան Սաքոն լսում ա, թե վոնց
ա ծիլը հողի միջից դուրս գալիս: Աշխարհումս հլա չի ծըն-
վել ընենց ժուլիկ, վոր կարենա Պիան Սաքոյին խաբի:

Յերբորդ (ծալում է յերբորդ մասը),—էս (ցույց է ցալիս կօ-
պպերասիվը) հողավորները, ահա հենց եղ Մանասի դրդոն-
լով, ուղում են ձեր տունը հիմնադրակ քանդի: Վնասա-
կար մարդիկ են եղ կոոպերատիվի մարդիկ: Նրանք իմ
(ցույց է ցալիս կոկորդը) ըստեղս են նստել: Ինձ պաշտոնից
հանեցին,—հանեցին, քնաս չունի, բա ել կայքս մեր են (մասով
պպառնում է կոոպերատիվին) դատարանով գրավում: Միթե
լես հավատարիմ չեմ ծառայել նրանց: (Խիում է Լալազարի
ուսից) Հավատա ինձ, վոր նրանք ձեզ ել կկործանեն, մու-
րացկան կդարձնեն:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Հնարում ես:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Նրանք բոլորին կկործանեն, աղա Լալազար,
բոլորին, ով քիչ թե շատ զապաս ունի: Եսոր ինձ, ե-
զուց քեզ, մեկել որն ել մի ուրիշին: Ապահով քնա. նրանք
հայրիկիդ սնդուկներին ել կհասնեն: (Լուրջունից հետո)
Բայց լես նրանց դեմ ճշմարիտ ռեցեպտ ունեմ: (Մխախտս է
փաթարում):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ի՞նչ ռեցեպտ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Միջոց:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ի՞նչ միջոց:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Եսպիսի միջոց, վոր... (գլուխը բափանառում է
յեվ մասնեով չոքացում: Լուում է):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ասում ես, ելի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Մտախոհ) Ասենք թե պսակվեցիր Անուշի հետ...
Մեկ է, ձեք ֆիրմը քարուքանդ ա լինելու: Կոոպերատիվը
ուժեղ ա... Բայց վոր Մարոյի հետ պսակվես... (Դանդաղ
ծխում է) Լավ աղջիկ ա, գեղի առաջին սիրունն ա... (Լուց-
կին հանգչում է. նորն է վառում) Սպիչկեն ել ա վառա-
ցել... չի վառվում... (Վառում է յերբորդ լուցկին):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Անհամբեր) Ի՞նչ միջոց գիտես, ասա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Աբրահամի և Իսահակի պատմութունը իմա-
նում ես:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Բացառական շարժում է գլուխը) Չեմ լսել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Աբրահամը հերն ա, Իսահակը տղեն: Աբրահամը
ուղում ա իրա Իսահակ տղին զոհի աստծուն, զանակով
վիզը կարի, ինչ ա՛ իրա խոսքը կատարած ըլի: (Մասը վեր
ցցելով) Հրմի քու բանն ա: Աբրահամը քու հերն ա, զու-
յե՛լ Իսահակը: Բայց զու մի հպատակվի: Ընչի՞ պատի ջանել
կյանքդ փչացնես: Հակառակի:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ի՞նչպես հակառակեմ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Անորոշ) Հնար կգտնվի:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ի՞նչ հնար:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Լուցկի վառելով) Չորբորդ սպիչկեն ա փչանում:
(Լուցկին դանդաղ փում է սուփին) Քեզ կպսակեն Անուշի
հետ, իսկ Մարոյի հետ կպսակվի... (Սկսում է զանգաղորեմ
նոր լուցկի վառել):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Խիում է նրա ձեռքից լուցկու սուփը յեվ դեն նետում)
Ի՞նչ ես աղիքներս կտոր-կտոր անում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Չարմանով նայում ն նրան): Ի՞նչ ես անկարգ
բաներ անում: Սպիչկին փող ա տված: (Բարձրացնում է
լուցկու սուփը) Գործադուրկ մարդ եմ, ինձ համար ամեն մի
կոպեկ նշանակութուն ունի, հաշված ա:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Ցնցում է Պիան Սաֆայի ուսը) Մարոյի հետ մի կը-
պսակվի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Հեռացնելով նրա ձեռքը) Հուժ մի տուր, ցավում
ա: (Քմբիծաղով) Դու քու Անուշի հետ մի բարձի կքենք,
իսկ քո Մարոյի հետ (ծիծաղում է այժի նման զզվելի) կպար-
զի... (Միծաղում է խեղդվելով):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Մոնչում է) Ո՞վ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Մանասը, հի:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Մանասը (Բարձրացնում է բռնցքները) Մանասը,
ասում ես:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Իհարկե: Մանասը կպսակվի Մարոյի հետ: Կու-
սակցականներն ել սիրուն կեկա սեր ունեն: Չէս տեսնում
Մանասը վոնց ա Մարոյի լետեից ընկել: Վոնց վոր արջը՝
մեղրահացի, իմ խոսքը լավ հիշիր. Մանասը քեա ել, Մա-
րոյին ել իրա մատին կփաթաթի: (Քմբիծաղ) Մտիկ մի տուր,
վոր աղջիկը հրմի քեզ հրմար արտասուք ա թափում: Կեկա
արտասուքը,—վոնց վոր ջուր:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ռեցեպտի մասին ի՞նչ էլիր ասում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Թե վոր խելքով գործ բռնես, կարելի չա հակա-
ռակ կողմը շուռ տալ: Ընչի՞ չա հերդ զոռ անում, վոր հա-
րուստ աղջկա հետ պսակվես: Վորովհետև կոոպերատիվը
նրա ձենձը հանում ա: (Մասներ բռնցք շինելով) Թե վոր
կարենաս կոոպերատիվին ընենց հուսի տաս, վոր նրա ձենձը
գուրս գա,—են ժամանակ ել վոչ Անուշ ա հարկավոր, վոչ
ել նրա բաժինքը: Պսակվի ում հետ ուղում ես: Հերդ չի հա-
կառակի:

ԼԱԼԱՉԱՐ.—Կոռպերատիվին վրէժն հուժի կտաս:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Բողազս չորացել ա, հարկավոր ա թրջել, բայց փող չկա... (Շուռ ե տալիս գրպանները) Սուտ եյի ասում, թե մի աբասի յա պակաս մենակ... Գնամ տենամ ո՞ւմ ուստ կգամ... (Ուզում ե գնալ):

ԼԱԼԱՉԱՐ.—Համբերի... (Փնտրում ե գրպաններում) Առ մի մանեթ: (Տալիս ե) Ի՞նչ ոնցեպտ ես խմանում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Բժիշկը ոնցեպտի հըմար շատ մեծ շնորհակալության ա ստանըմ, համա դու ուզում ես մի մանեթի՞նով պըրծենա: (Դրամը ցույց ե տալիս ափում, ապա արագ բարձունով քաղցնում ե):

ԼԱԼԱՉԱՐ.—Լավության տակ չեմ մնա, մենակ թե բան դուրս գա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Գնա ձեր տան մոտերքը սպասի ինձ: Գնամ մի քիչ բողազս կակղացնեմ, գամ:

ԼԱԼԱՉԱՐ.—(Գնալով) Չէս խաբի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Բացի կոռպերատիվից, կյանքումս ուրիշ մարդ չեմ խաբել:

(ԼԱԼԱՉԱՐԸ գնում ե):

Տ Ե Ս Ի Լ 11

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Գնալով) Գնալով ե կոռպերատիվի ցուցանակին) Դե հըմի պինդ կաց, սավետական «Միություն»: Պիան Սաքոն քեզ ընենց որը քցի են պատճառով, վոր քու խաղիյինները նրա տունն են քանդել: (Ուզում ե գնալ, դեմ դուրս ե գալիս ԲՈՒԼԻԿԸ):

Տ Ե Ս Ի Լ 12

ԲՈՒԼԻԿ.—(Ձեռները տարածելով) Բա՛, եդ ո՞ւմ եմ տեսնում: Սա՛քո՛:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈՆ.—Դու յէս, Բորիկ:

ԲՈՒԼԻԿ.—Նա ինքն ա: (Ցույց տալով վոսները) Հըլա սապողի փող չեմ դղել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Սավետական իշխանության որով բոլոր լավ մարդիկ վոտարորիկ են ման գալիս: Սապող հաղնում են կոմունիստները, մեկ ել (ցույց ե տալիս կոռպերատիվը) կոռպերատիվի մարդիկ:

ԲՈՒԼԻԿ.—Շատ ժամանակ ա եկել ես: Խե՛ր ըլի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Հիվանդության պատճառով ոտպուսկ եմ եկել, եդ ո՞ւր ես վազում:

ԲՈՒԼԻԿ.—Կոռպերատիվ: Տերտերը դրկել ա մսի Ղոնաղներ են եկել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Տերտերանց տանն ես գլուխդ պահում:

ԲՈՒԼԻԿ.—Յես—վոնց վոր ճեճող: Վոր տնից վոր կերակրաջուր են թափում, ընտեղ ել քուջուջ եմ աճում: Երեկ դուքանչու ձին լվացի, տասնհինգ կոպեկ տվեց, հացն ել հետը: Եսոր տերտերն ա կանչել դոմը դուրս տամ: Փոր ա, մի հնարքով պտի կշտացնենք:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Եդ մի ապրուստ չի, վոր դու չես աճում: Կաշիդ ու վոսկորներդ են մնացել: (Ցույց տալով սրունքները) Շալվարիդ տուտը վորտեղ ես մոռացել:

ԲՈՒԼԻԿ.—Տերտերի շուռն ա պոկել: Շատ կատաղած շուռն ա: Քիչ մնաց վոտս հետը տաներ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Մապացնելով) Մարդու մեղք ա գալի վրեդ մտիկ տալուց: Քյասիբի իշխանությունն ել ելավ, ելի դու են Բոբլիկը մնացիր: Վոչ տուն ունես, վոչ ապրուստ, վոչ ձի, վոչ ել կով:

ԲՈՒԼԻԿ.—(Միծաղելով) Մի տուն ունեմ,—կտուրը ծակ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ես վոնց ա, վոր քյասիբի իշխանությունը քեզ չի ոգնում: (Ցույց ե տալիս կոռպերատիվը) Կոռպերատիվ կղիմեյի: Ել նրա ոգուտը ի՞նչ ա, վոր քեզ պես քյասիբին ել ոգնության չի հասնելու:

ԲՈՒԼԻԿ.—Ինձ նմանները շատ են: Կապիտալը հերիք չի աճի, վոր բոլորին ոգնի: Մենք ինքներս պտի մի տեսակով նեղությունից դուրս գանք: (Խորհրդավոր) Յես կոռպերատիվից ափիլի լավ միջոց եմ գտել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Եդ ի՞նչ միջոց ա:

ԲՈՒԼԻԿ.—Կարող եմ ցույց տալ: (Արձակում ե կրճի կոնակներ յեվ ցույց ե տալիս վզից կախված յեռանկյունաձեղ կտրված կապի կտոր) Տես:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Եդ ի՞նչ բան ա: Կաշի՞ չա:

ԲՈՒԼԻԿ.—Թլլիսմ ա: Իրեք մանեթով տիրացվից եմ առել: Կախ տու վզիդդ, ասում ա, հաջողություն կունենաս, կհարստանաս, նեղությունից կազատվես: Ու դրուստ ել դուրս եկավ: Հենց վոր ես թլլիսմը կախեցի վզիցս, ամեն որ իրեք շահի, մի աբասի, մի աբասի, յա իրեք շահի հա գալիս ա: (Խնամով ուղղում ե քալիսմանն ու կոնկում կուրծք): Ես որը միանգամից երկու աբասի վեր կալա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Արհամարհական ծիծաղում ե, գլուխը ցատուբեռելով) Հէ, հէ... Շաբաթը ռիստը արասի,—մի մանեթ քառասուն: Ամիսը հինգ մանեթ վաթսուն: (Արհամարհական) Ի՞նչ փող ա:

ԲՈՐԼԻԿ.—Ձեզած տեղը եղ ել բան ա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Այ, թե վոր մի անգամից հինգ հատ հարըրանոց դնես ջեբդ,—եղ ուրիշ բան ա: Գողաքում մուրացկանը ժամի դռանը դրանից շատ ա հավաքում:

ԲՈՐԼԻԿ.—Հինգ հարուրը ճամփին ցանած չի, Սաքո:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Մարդ վոր խելով ըլի, հազարը կգտնի:

ԲՈՐԼԻԿ.—Վճնց:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Հարկավոր ա ման գար: Ավետարանում ասած ա.—
Թափեք,—կբացվի, ման եկեք,—կգտնեք:

ԲՈՐԼԻԿ.—Հաղար մանեթ կարելի՞ յա մի անգամից գտնել: Եղպես բան մենակ երազում ա պատահում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Գիտես, դրուստ ասած, տիրացուն քեզ չի խաբել: Ձուր չի, վոր դու պատահեցիր ինձ: Գու թըլումը մեծ գործընդուն ունի: Դրուստ վոր, կարող ես հարստանալ:

ԲՈՐԼԻԿ.—Դձե եղ բանում ինչ գործ ունես: Փող ես տալո՞ւ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Տալը—չեմ տա, բայց կարող եմ ցույց տա փող աշխատելու ձևը: Իրեք հարուր մանեթ տուանց նեղուկ չան կաշխատես:

ԲՈՐԼԻԿ.—Իրե՞ք հարուր... Ի՞նչ ես ասում, յես հարուր մանեթի հըմար գլուխս կկտրեմ... Երեխեքիս հըմար մի կով կառնեմ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ուզո՞ւմ ես ոնցեպտ ասեմ:

ԲՈՐԼԻԿ.—Ասա: Վոտներդ կպահեմ, թե վոր չես խաբի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Իրիկունը արի մեր տուն: Համ մի-մի ստաքան կքցենք, համ ել ծանր ու թեթև կանենք... Մենակ թե ես մասին մարդու բան չասես: Կգաս:

Տ Ե Ս Ի Լ 13

ՄԱՆԱՍԸ դուրս ե գալիս խանութից, ծածկում ե արտաքին ցախսակ-յա փեղկեր: ՊԻԱՆ ՍԱՔՈՆ շատ հեռացել ե:

ԲՈՐԼԻԿ.—(Հանկած հիշելով) Կոռպերատիվը վաճկում ա: (Վաճում ե դեպի Մանասը) Համբերի, Մանաս, ինձ մսիչին ղըր-կել: Տերտերի մոտ զոնաղ ա եկել:

ՄԱՆԱՍ.—(Փակելով կողպեք) Որինական ասած, լավ միս չկա: Շոգից ծանրացել ա: Եզուց նորը կլնի:

ԲՈՐԼԻԿ.—Վնաս չունի, թող ծանրացած ըլնի: Կերտերի գոնաղ-նեքը կուտեն:

ՄԱՆԱՍ.—Ուտելը—կուտեն, բայց յես, որինական ասած, իր-վունք չունեմ ծախելու: Կոռպերատիվ փչացած ապրանք չի ծախում: Ձի կարելի, վոր կոռպերատիվին հայտնի:

ԲՈՐԼԻԿ.—Խելով գլուխ, հասկացի: Ո՞ւմ համար եմ տանում: Տե-տերի: Իսկ տերտերը, մեկ ա, վոնց ուզում ես արա, միջ-եկ կոռպերատիվ խայտառակ ա անելու: Տուր, Մանաս:

ՄԱՆԱՍ.—Որինական ասած, վոչ մի կերպ չեմ կարող: (Փակում ե) Առտուրը փակում եմ մինչև վաղը:

ԲՈՐԼԻԿ.—Վոր եղպես ա, ուրեմն պըտի դուքանչու մոտ գնամ: (Գնում ե):

Տ Ե Ս Ի Լ 14

ՄԱՆԱՍԸ փակում ե խանութը: Գալիս ե ՈՀԱՆ ԲԻՉԵՆ, գինվորա-կան օխեկով, ուսին նրացան:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Կոռպերատիվը կողպեցիր, կարմիր կուպեց:

ՄԱՆԱՍ.—Այսոր բավական ե: Ինչո՞ւ յես շուտ դուրս յեկել, Ոհան բիձա:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Կնիկս տնից դուրս արավ: Կնանիքը հավաքվել են, ինչ վոր սեկրետնի կնիկ հարց են վորոշում: Ինձանից քաշվում են:

ՄԱՆԱՍ.—Մարոն ամեն ա:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Տանն ա: Նավթը լավը չի, Մանաս. ճըթըթում ա, կասես մեջը ջուր կա խառնած: (Նստում ե աստիճանների վրա):

ՄԱՆԱՍ.—Որինական ասած, շրջկոռպն ե մեղավոր: Դա յես ու-ղարկել:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Դրա համար հարկավոր ա նրանց պոչը հուլ տալ: Պայշիկը անբավական ա, ասեք:

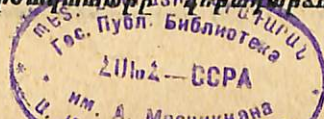
ՄԱՆԱՍ.—Մարոն ուրախ արամադրության մեջ ա:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Լաց ըլնելու Բ՜նչ ունի: Երեխա չի: Եսոր շատ առու-տուր ես արել:

ՄԱՆԱՍ.—Ցերկու հարյուր յոթանասուն... Մարոն Բ՜նչ ա տնում:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Ի՞նչ ես կպել Մարոյի յախից... Թե շատ հետ-քըքեր ա, դեռ ինքդ տես: Ով ա իմանում հըմի կնանիքոնց հետ բամբասանք ա անում:

ՄԱՆԱՍ.—Վոչինչ... հենց եղպես... Ի միջի այլոց: (Լուելուց նե-սո) Առաջիկա գործակալը ինչի կարգադրել ե:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—ՊիանՍաքոն: Տոսա: Հարբած պտուտ ա գալի,—բու-
թիլկեն ջերին: (Ձեռք քստահարելով) Երևում ա մարդը բոր-
րովին կորած ա, երես ա առել: Տեսեսությունը քցել ա
կնկա վրա, ինքը անդգամություն ա անում:

ՄԱՆԱՍ.—Ո՛րք եր կորիլ:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Սատանան ա խմանում: Ասում ա ծառայում ա ինչ
վոր մի տեղ, տնտեսական մասում: Թեսուտ չի տար, դրուստ
ա ուրեմն: (Գլխով շարժելով) Եթին բոստան են քցել: Վոր իմա-
նան մենք նրան կոտորատիվից վաճառել ենք, իրանք ել չեն
պահի:

ՄԱՆԱՍ.—(Ձգում է կապեփը, փորձելով ամուրքունը) Կողպեք
լավը չի: Որինտեղան ասած, հարկավոր է նորը առնել: Լավ
հսկիր, Ոհան բիձա, չերեք հազարի մանուֆակտուրա կա:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Աբխեյին ֆա, չեմ քնի: (Սկսում է չիբուխը լցնել:
Բոբիկը վերագտնում է):

Տ Ե Ս Ի Լ 15

Շատալ մեծում է ԲՈՒՂԻԿԸ:

ԲՈՒՂԻԿ.—(Մանաթին) Դուքանչին վոչ հինը սենի, վոչ Թագեն:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ի՞նչ ես ուզում:

ԲՈՒՂԻԿ.—Մի: Շատ հարկավոր ա, բայց վոչ մի տեղ չկա:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ցեթե շատ հարկավոր ա, դեռ մեր տուն, Շողեր
բաջուց ուղի: Մուսուտը տուել են, կեսը մնացել ա:

ԲՈՒՂԻԿ.—(Ուրախացած) Մեծ լավություն տրած կըլնես, Ոհան
բիձա: Տերտերի մոտ դոնադներ են եկել:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—(Մտք տալով) Տերտերի համար ես ուզում: (Ձեռք
առաջ պարզելով) Ցետ կառավարի: Տերտերին չեմ տա:

ԲՈՒՂԻԿ.—(Ազալանքով) Եղպես բան մի տրա, Ոհան բիձա: Տեր-
տերի փեսան կնկա հետ եկել են:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Չեմ տա:

ԲՈՒՂԻԿ.—Ընչի՞ յես խնայում, փող եմ տալիս:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Տերտերի փողը ինձ հարկավոր չի: Խեղահոտ ա
գալիս:

ԲՈՒՂԻԿ.—Ի՞նչ տեսակ մարդ ես: Ինձ հո տալիս ելիր: Մեկ չի
քեզ համար, թե միսը ո՞վ կուտի: Մախի ինձ, թե վոր տեր-
տերին չես տալիս:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Վար դու յեկ տերտերին առնես: Համաձայնող-

կան ես դու, Բոբիկ, համ մեզ, համ ձեզ: Դրա համար ել
եղ որն ես ընկել: Մի վտոով սավետական ֆունդա: Մենտի
վրա յես, մեկել վտոով ուրիշ կողմեր ես թռչկոտում: Ով շատ
տվեց, են վտոով ել են կողմն ես անց կենում:

ԲՈՒՂԻԿ.—Դեհ դու յեկ... (Շատալ հեռանում է):

Տ Ե Ս Ի Լ 16

ՄԱՆԱՍ.—Որինական ասած, յես ել պիտի գնամ, Ոհան բիձա:

Մարոն ի՞նչ ա... (Ընդհատում է հազարով յեկ գնում է):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—(Նրա յեսեվից ծածկելով) Մարոն լաց ա ըլում:

Մանասին ա կանչում. գնա տեսուր՝ յան, (Միամտն է ծխում):

Տ Ե Ս Ի Լ 17

Թեմի յեսեվ՝ յերգի ձայն: Գալիս է ՊԱՆ ՍԱՔՈՆ—գրպանում աղու
փե, գլխարկը ծոծրակին փառած: ՈՀԱՆ ԲԻԶԱՆ ծխամորնը ծխելով,
խմբադով հեսեվում է նրան:

ՊԱՆ ՍԱՔՈ.—Ընկեր Ոհան բիձային, ժողովրդական կալքի
պաշտպանին հարգանքներս: (Գլուխ է ալիս) Մերը՝ ձեզ,
ձերը՝ մեզ:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ձերը մեզ պետք չի, մերը մեզ ա հարկավոր:

ՊԱՆ ՍԱՔՈ.—Ձերը չենք վերցնի, մերը մեզ հերիք ա: (Գրպա-
նում զննողաբար նայում է դրամներ):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Քե՞ք ես անում:

ՊԱՆ ՍԱՔՈ.—Մարմինս եմ կաղզուրում, Ոհան բիձա:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ինչո՞վ ես հիվանդ, խեղճ մարդ:

ՊԱՆ ՍԱՔՈ.—Չխոտկա լա ընկել դոչա: (Հազում է):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Իսկ ըստեղդ չի՞ ցավում: (Ձեռնով խփում է իր
նստասեղին):

ՊԱՆ ՍԱՔՈ.—Մեկ-մեկ պատահում ա, վոր ֆանտան ա քցրած
ձաշից հետոները:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—(Յույց տալով նրա գրպանի փեր) Պորկի՞վ ես փա-
կում բերանը:

ՊԱՆ ՍԱՔՈ.—(Հանում է փեր) Թըղոցով: (Խմում է): Իսկ պոր-
կեն կարող եմ կոտորատիվին նվիրել: (Մեկնում է) Տուր
վարչության, ապրանքի սորտիմենտը շատացնեն:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—(Ցեռ նրելով նրա ձեռքը) Մեզ պետքական ապրանք
չի, տար դուքանչուն: Ասում են ծախելու բան չունի: Հին
բարեկամիդ հավարին հասի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(եցանք խփում ե ռեք բերանք) Ինձ հարկավոր
կգա: (Շիւր գրպանն է դնում) Յանկանում եմ, վոր մկներէ
հետ լավ կռիւլ տառ, Ոհան բիձա:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Մկներին սավետական կատուն ահակում: Տեսնում
ես: (Յույց է ցալիս նրացանք, առնելով ձեռքը) Հինգհարվա-
ժանի ա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Մկան ցեղին չեմ պատկանում, Ոհան բիձա: Հրա-
ցանով մի վախացնի: (Հեռանում է, օրորվելով յեւ յերգելով):

Վ Ա Ր Ա Գ Ո Ւ Յ Ր

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐԿՐՈՐԴ

Անան բիձու տունը. Աղբաս կոնվուպուրյուն: Պատից կախված է հրա-
ցան յեւ զինվարական շինել: Դիմաց—բաց լուսամուտ, աջ կողմ—
դուռ, ներեկո յե:

Տ Ե Ս Ի Լ 1

ՄԱՐՈՆ. լուսամուտի մոտ նստած, կար է անում: ՈՀԱՆ ԲԻԶԱՆ մյուս
լուսամուտի մոտ, իւրեւնիկն նստած, լրագիր է կարդում: Սեղանի
վրա թելի պարագաներ:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Մարո, լսի նորութիւն կարդամ (Կարդում է դառ-
դաղ, կարկամելով) «Յերկաթուղու կայարանում ձերբակալ-
ված է «Կարմիր Հովտեմբեր» մեխանիկական գործարանի
գանձապահ քաղաքացի Թուլարյանը, վորի մոտ հայտնաբեր-
ված է հինգ հազար ռուբլի գործարանային դրամ: Նա, յու-
րացնելով դրամը, կամեցել է թաղնովել: (Լրագիրը դնում է
ծնկանք) Վո՛նց ա... Ինչքա՛ն փող ա չե՛... (Տարուբերում է
գլուխը) Մեզ նմանների բուրդն են խուզում: Ըսկի կարողա-
նում ես վրահասու ըլնե՛ր: (Դառնում է Մարոյին) Ի՞նչ կա-
սես սրան, Մարո:

ՄԱՐՈ.—Ի՞նչ: (Առանց հասկանալու նայում է նորը):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Լսեցի՞ր, նորութիւն կարդացի:

ՄԱՐՈ.—Ի՞նչ նորութիւն:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Նոր կարդացի: Կաղեթումն ա գրած:

ՄԱՐՈ.—Չլսեցի:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ի՞նչ ա պատահել քեզ:

ՄԱՐՈ.—Չեմ իմանում: (Կախ է գցում գլուխը):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Վերջին ժամանակները մտածկոտ ես դառել: Դժբա-
ղուն ես, ինչ ա: Ասա:

ՄԱՐՈ.—Վոչինչ: Հենց ենպես. զանազան մտքեր եմ անում:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Յես ել եզ եմ ասում: Ի՞նչ մտքեր ես անում: Թե

մի վատ բան կա, հորիցդ ծածուկ մի պահի: Խորհուրդ կտամ:
ՄԱՐՈ.— Յես վոյինչ չեմ ծածկում:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Դրո՞ւստ: Ինձ չես կարա խաբել. իմ աչքը բանա-
կալինի աչք ա: Հարուր վերստի վրա ճանճը տեսնում եմ:

ՄԱՐՈ.— Ի՞նչ ես կպել ինձանից: Ասում եմ չեմ ծածկում:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Քու բանն ա: Մեծ աղջիկ ես, ինքդ քու գլխի
տերը: Բայց քո մեջ մեծ փոփոխություն եմ տեսնում:

ՄԱՐՈ.— Վոչ մի փոփոխություն չկա:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Ձե, կա: Շատ ես լաց քընում: Աչքերդ շարունակ
կարմրած են և ուռած: Առաջ ուրախ ելիր, թովոան, հիմի
կասես պառաված կնիկ քընես: Մանասը դրուստ ա ասում:

ՄԱՐՈ.— Վոչվոք չի խնդրում նրան, վոք լրտեսություն անի ինձ:
Իմ գործերը նբան չեն վերաբերում:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Բարկացկոտ ել ես դարձել: Լավ չի:

ՄԱՐՈ.— (Տառապանով) Դե հերիք ելավ քեզրես ինձ: Չահլա
գնաց:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Դե լավ, սուս եմ անում: Սամավարը շահտ կըլնի:

ՄԱՐՈ.— Քցած ա:

Տ Ե Ս Ի Լ 2.

Մտնում է ՄԱՆԱՍԸ

ՄԱՆԱՍ.— Բարե, Ոհան բիձա: (Մարոյին՝ յերկոցուրյամբ) Բարե
Մարո:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Բարով ես եկել, Մանաս: Եդ թնչ ես եղպես զար-
դարվել. նոր բլուզ ես հագել: (Հոսոսում է) Ես թնչ հոս
ա զալիս քեզանից:

ՄԱՐՈ.— (Մաղբախան) Դու խի յա ցանել: Պսակվելու աղջկա նման:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— (Մարոյին, սասեղով) Լեզուդ քաշի: (Մանասին)
Նստի, բարեկամ: Հրմի սամավարը կհասնի:

ՄԱՆԱՍ.— (Նստում է) Որինական ասած, թեյ խմել եմ:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Մեկ ել կխմես: Չալը գինի չի, փաս չի տա: Ու-
զճւմ ես շաշլի խաղանք: Համաձայն ես:

ՄԱՆԱՍ.— Խաղանք:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Մարո, սամավարին մտիկ տուր: (Դարտի վրա-
յից վերցնում է շաշլան ու թախակը, դնում իոսնուկի վրա,
լուսամուտի մոտ): Առաջ արի, կարմիր կուպեց: (Մարոն
դուրս է գնում: Մանասը հայացով ուղեկցում է նրան): Վո-
րճիկ ես խաղում. սեճիկ, թե սխալտակով:

Տ Ե Ս Ի Լ 3.

ՄԱՆԱՍ.— Միենույն ե:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Սկսում ենք: (Թխկթխկացնում է շաշլայի փուլով)
Յես գնացի: Ետը թնչ ես արել:

ՄԱՆԱՍ.— Ասավոտյան կարտոֆիլը փռեցի չորանա: (Փուլը ա-
ռառ է մղում):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— (Առաջ է մղում փուլը) Կաղեթում գրում են, վոք
կասիրը ուղեցել ա փողերը առնի փախչի:

Տ Ե Ս Ի Լ 4.

Մտնում է ՄԱՐՈՆ և գնում իր տեղը: ՄԱՆԱՍԸ հայացով
ուղեկցում է նրան:

ՄԱՐՈ.— Ձի յեռացել (վերցնում է կարը):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— (Մանասին) Ընչի՞ չես խաղում:

ՄԱՆԱՍ.— (Գլուխը քափահալելով. ցրված) Իսկույն: (Հայացք
հեռացնում է Մարոյից, առաջ է մղում փուլը):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Ուղեցել ա տասը հազար տանի: Գնա: (Փուլով խը-
փում է իոսնուկին):

ՄԱՆԱՍ.— (Հայացքը Մարոյին, առանց շաշլայի թախակին նայե-
լու) Գնում եմ: (Գնում է փուլը):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Ի՞նչ ես քու քարը իմի վրա դնում: Վոք որեւ-
քում ա եղպես բան գրած:

ՄԱՆԱՍ.— (Ցեւ վերցնելով փուլը) Սխալվեցի:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— (Նայելով թախակին) Աղբա... Հասկանում ենք
ձեր ոյինները: Իսկ յեթե չես այսպես... Ձե, եղպես չի կա-
րել... (Մտնում է, թախակին նայելով):

ՄԱՆԱՍ.— Գնանք կինո, Մարո:

ՄԱՐՈ.— (Գլուխը կարի վրայից չբաժնացնելով, կամացուկ) Ձե:

ՄԱՆԱՍ.— Որինական ասած, ասում են հետաքրքիր նկար է:

ՄԱՐՈ.— Ժամանակ չունեմ: Կար ունեմ անելու:

ՄԱՆԱՍ.— Լի որերին են աշխատում: Տոն որը հանդատանում են:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— (Շարժելով փուլը) Դե գնա:

ՄԱՆԱՍ.— (Ցրված) Իսկույն: (վերցնում է փուլը յեվ ձեռքին պա-
հելով, դառնում է Մարոյին) Նկարի մասին լրագրում գըր-
ված էր: Շատ են գովում:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— Խաղա չե...

ՄԱՆԱՍ.— Խաղում եմ: (Գնում է փուլը: Մարոյին) Որինական ա-

ոած, սխալին կնայելինք:

ՄԱՐՈ.—Չեմ գնա:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—(Տարածելով ձեռքերը) Ելի քարի վրա...

ՄԱՆԱՍ.—(Շփոթված) Չնկատեցի: (Փայլը սեղափոխում է):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Կույրը, ասում են, շաշկա չի խաղում: (Փողոցից լսվում է յերգի ու նվագի ձայն: Ոհան բիձեն լուսամուտից նայում է դուրս) Պիան Սաքոն Լալագարի հետ քեֆ են առնում:

ՄԱՐՈ.—Ո՛ւր ե: (Վեր է բռնում սեղից, գեմ նետելով կարը, ու կախվում լուսամուտից):

ՄԱՆԱՍ.—(Վեր է կենում, ձեռքը քափահաբերով, նայում է Մարոյին) Տուն գնալու ժամանակ ե: (Բարձրաձայն հառաչում է):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Բա շաշկեն: (Չարմանալով նայում է Մանասին):

ՄԱՆԱՍ.—Անձնատուր եմ լինում: (Չղային հագում է) Տարվեցի: (Նայում է Մարոյին):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Նստի: Չայ խմենք: Մարո, մերդ մեր ա: Սաժա՜վաբը շո՜ւտ կըլնի:

ՄԱՐՈ.—(Չայն է տալիս լուսամուտից դուրս) Կգամ: Անպատճառ կգամ: (Հեռանում է լուսամուտից, վերցնում է կարը):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—(Մարոյին) Ո՛ւր հետ ելիր խոսում: (Նայում է լուսամուտից) Լալագարի: (Տարտբերում է գլուխը):

ՄԱՐՈ.—Ի՞նչ բանն ա ում հետ:

ՄԱՆԱՍ.—Ցտեսություն:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ախր ձեզ ի՞նչ ա պատահել: Մեկը մոռացնում ա կառվի նման, մեկերը հենց նոր եկավ, իսկույն փախչում ա: (Մանասին) Մնա, ասում եմ, չայ կխմենք:

ՄԱՆԱՍ.—(Խուլ ձայնով) Ներողություն, Ոհան բիձա: Որինական ասած, չայի արամազություն չկա: (Ծածկում է գլխարկը):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ընչի՞ եղպես:

ՄԱՆԱՍ.—Գործ ունեմ:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Տոն որը ի՞նչ գործ: Դու չեյի՞ր ասում, վոր տոն որը պըտի հանգստանալ:

ՏԵՍԻԼ 5.

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Ներս է գալիս՝ ձեռքին կովկիթ) Կովը ելի կաթը պահասացրել ա: Իրիկվան դժար հերիք անի: (Կովկիթը դնում է հասակին: Մանասին) Ո՛ւր, Մանաս:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Ասում ա գործ ունեմ:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Գործ միշտ ել կա: Մարո, դոնադին չայի համեցեք արա:

ՄԱՐՈ.—(Առանց նայելու) Թող մնա, ափսոս չեմ գալիս:

ՄԱՆԱՍ.—Չեմ ուզում, Շողեր բաշի, խմել եմ: Ուզում եմ կիշա գնամ: Շուտով կսկսեն:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—(Շողեր բաջուն) Յես ել գնամ, հը: (Մանասին) Կտանես հետդ:

ՄԱՆԱՍ.—Ուրախությամբ: (Հոգոց է հանում):

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Գնանք: Մենք ել մի մարդ ենք: (Վեր է կենում, վերցնում է գլխարկը):

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Չայի կգաս:

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.—Յես շատ չեմ մնա: Մի երկու կտոր տեսնեմ, կգամ: Ոհան բիձեն յեվ Մանասը գնում են:

ՏԵՍԻԼ 6.

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Աղջի, սաժավաբը բեր:

ՄԱՐՈ.—(Վեր է կենում) Իսկույն: (Գնում է):

ՏԵՍԻԼ 7.

Շողեր բաջին սեղանի վրա յե դնում մի կնուն, բերում է մաղը յեվ վերցնելով կովկիթը, սկսում է փամել կաթը:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Հարկավոր ա կովը փոխել, լավը առնել, բայց փող չկա: Պահասություն շատ կա: Մարոն վոտնաման չունի: Ինքս ել մի կարգին շոր չունեմ: Մարազն ել ընտեղա փուլ եկել: Անվոտ գեղացու տնտեսությունն ի՞նչ պըտի ըլնի: Լավ կըլնի տնփեսա ունենանք: Խելքը զլխին մի աշխատող: Մանասի նման: Լավ տղա յե: Վորը ա մեծացել, բայց մարդ ա դուրս եկել: Ինքն իրան պահել մեծացրել ա: Մնում է ՍԱՆԱՄ ԽԱՅԻՆԻ:

ՏԵՍԻԼ 8.

ՍԱՆԱՄ ԽԱՅԻՆԻ.—(Չոր) Բարով ձեզ: (Այք է ամուսն սեղյակում, ակնհայտի արհամարհանով):

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Բարով ես եկել: Նստի, Սանամ խաթուն:

ՍԱՆԱՄ ԽԱՅԻՆԻ.—Նստելու ի՞նչ ունեմ, վոր նստեմ: Իշտոնուկից բացի, բան չկա: Մի երկու աթոռ ել ա առեք շաքրի համար:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Ի՞նչ աթոռի ժամանակ ա: Աթոռը հաց չի, չի ուտվի: Անջախ-անջախ գլուխ ենք պահում:

(Սանամ խաթունը նստում է):

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Մարդդ կոռպերատիվումն ա, համա դուք աղքատ եք ապրում:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Գանգատավոր չեմ. սոված չենք մնում: Հրեն չաշ-շաքարը ստույի վրա:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—(Նայում է շաքարամանի մեջ) Իրեք կտոր սաղ ընտանիքին: Իրեք կտորով չես մի ստաքան եմ խըմում:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Իրեք կտորը մեզ սաղ որը հերիք ա անում: **ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.**—Միս առնում եք:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Պատահում ա. առն որերին առնում ենք: Ես որ մսով բողբաշ եմ եփել:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Իսկ մենք մեք շներին ամեն որ միս ենք ուտացնում:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Դե մենք վոնց կարող ենք ձեզ հավասարվի: Դուք հարուստ եք, մենք աղքատ:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Բայց իշխանությունը հըմի ձերն ա: (Հառաչում է) Հոգիներս հանեց ձեր իշխանությունը նալոգ-ներով: Բայց աստված մեզ իրա վողորմությունից չի զըրկում: Անցյալ իրեքշաբթի մի ձի չեկ առանք:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Տեսել եմ: Լավ ձի յա:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Չորս հարուս մանեթ տվինք: (Հառաչում է, խոնջուրյամբ) Կոռպերատիվում չենք ծառայում, բայց աստված հասցնում ա: Շուտով տղիս պսակելու չեմ. հարուստ հարս ենք ուզում:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Ո՞ւմ եք նշանել:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Դրսեցի յա: (Լուում է) Եկել եմ զրա մասին քեզ հետ խոսալու:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Ինձ հետ: (Կողմ): Ի՞նչ է ասելու:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Դուք աղքատ եք, բայց ձեր հալովը չեք մնում, ուզում եք սուփրի վերի ծերը նստեք: Միայն թե ձեզ չի հաջողվի մեզ հետ հավասարվել:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Անգիստ) Չեմ հասկանում ի՞նչ ես ասում:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—(Բարձրաձայն է ասելից, հագուստի փափուկ բռնած) Մի նեղացի, եկել եյի ասեմ, ինչ վոր ասեցի:

(Նստում է) Թույլ չենք տա, Շողեր բաջի, եղպես ել իմացի: **ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.**—Ի՞նչը թույլ չեք տա, Սանամ խաթուն:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—(Վոսփի յե յելնում. կոսրսվում է, մեղմորով զանազան խոսքերով անելով) Մի գլուխ վազում կախվում ա իմ Լալազարի վզից: Պոկ չի գալի: Ուր գնում ա, հետևից վազ ա տալի: Ամեն տեսակ ֆանդ ու ֆել ա-նըմ ա, Լալազարիս իրա ճանգը գցի:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Ո՞վ: Ո՞ւմ մասին ես ասում:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Քու Մարոն, հի: (Ձեռները կանքում է կող-ներին, այս ու այն կողմ շարժվելով) Ուզում ա Լալազարիս կնիկը դառնա: Բողբաթյունից ուզում ա փաշա դառնա: Իշ-տահները տեսեք: Բերաններին լազաթ ա ընկել: (Իրանով առաջ է րնկնում) Առ կեր (կուկիս է ցույց տալիս):

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Դուխ է տալիս) Ինքը վաշելիք, Սանամ խաթուն. շատ շնորհակալ ենք ձեր հյուրասիրությունից: (Ձեռ-նով ցույց տալով կոկորդը) Մինչև հասեղ լցված ա: Սազ գեղը ենպես ա կշտացել, վոր սիրտը խառնում ա: Չենք իմանում վոնց մարսենք: (Բուրբուկելով) Ենպես ես իմանում շատ մեծ պատիվ ա հարստի հետ բարեկամանալը... (Թեկե-րը կանքում է կողներին, իրանով առաջ րնկնելով) Վոր Մա-րոյիս ձեր հարստությամբ գերեզման հասցնեք: Վոր ձեր կըշ-տամբանքներով նրա միսը ուտեք: Չեք տեսնի:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—(Այս ու այն կողմ է նոնվում, նույնպես մեղ-ները կանքելով) Շատ պետքներս ա քու Մարոն: Լըբի մեկը...

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Չայուրյով) Ի՞նչ: Իմ աղջիկն ա լի՞բբ: Դուրս կորի իմ տանից...

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Չվախեցանք... (Ծիծաղում է, հագուստի փափուկ բռնած) Մի ես տկոթներին տեսեք...

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Վոսփի հասակին խփելով) Դուրս, ասում եմ:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—Գոռալով բերանս չեմ կարա փակի: Քեֆիդ կպա հա, վոր Մարոյիդ հարս չենք ուզում: (Ծիծաղում է) Հաշիվներդ սխալ դուրս չեկալ, հա՞ (Ծիծաղում է):

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Սպառնալից) Սանամ խաթուն, խաթրով խընդ-րում եմ դուրս գնաս:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—(Ձեռները կողներին կանքելով) Հարսանիքի որը Մարոյիդ հետ եկեք ոթախների պոլերը լվանալու: Փլավ կուտացնեմ, գաթա կտամ:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Պատից խլում է հրացանը, կասաղած) Դե վոր խոսք չես հասկանում, յես քեզ...

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆԸ սարսափահար յես յես է գնում, ձեռքեր անաջ տարածած: Ներս է գալիս ՄԱՐՈՆ, ինքնայեռ բերելով:

ՏԵՍԻԼ 9.

ՄԱՐՈՆ.—Մայրիկ, լցրած ա, Սանամ խաթունին կապանես:

ՍԱՆԱՄ ԽԱԹՈՒՆ.—(Վազելով դեպի դուռը) Վա՛յ, սպանում ա: (Փախչում է):

ՏԵՍԻԼ 10.

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Իջեցնում է հրացանը, գայուլից ծանր շնչելով) Կապանեցի, թե վոր մի խոսք ել ա ասել եր: (Կախում է հրացանն իր տեղը), Չեմ թողնի, վոր վրաններս ծիծաղի: (Մարոյին, խիստ) Դու Լալազարի հետ ես:

ՄԱՐՈՆ.—(Ինքնայեռ դնելով հասակին) Ի՞նչ կա վոր:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Նրա հետ ես, հարցնում եմ:

ՄԱՐՈՆ.—Մանասն ա զրպարտել, հա՛:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Բարկացած) Պատասխան տուր:

ՄԱՐՈՆ.—Ախր ինչի՞ք ա պետք:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Վոր հարցնում եմ, նշանակում ա պետք ա:

ՄԱՐՈՆ.—Ասենք նրա հետ եմ. հետո:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Լալազարը քեզ ասել ա, վոր շուտով պսակվելու լա հարուստ աղջկա հետ:

ՄԱՐՈՆ.—Նրան զուտով են պսակում: Նա մեղավոր չի: Նա չի ուզում, հերն ա հրամայում:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Ուրեմն Լալազարն ուզում ա քեզ հետ պսակվի:

ՄԱՐՈՆ.—(Շփոթվելով) Չեմ խմանում: Ի՞նչ ա պատահել:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Լավ իմացի ինչ եմ ասում. թե վոր Լալազարին մոտ ես թողել քեզ, յես ել քու մերը չեմ: Նրա մերը քեզ խայտառակ ա անում, իսկ դու նրա հետ սեր ես անում: Հենց ես իմանում հարուստի կնիկ գառնալը մե՞ծ պատիվ ա: Սաղ գեղը նրանց ձեռից վալ ա անում, ընենց են ձնչել բոլորին: Տղեն հորից ինչով ա պակաս: Մի սանդղի կտավ են: Հոր նման մի կուլակ ել ինքն ա: Փոխանակ դու ինքդ կոխ անես նրանց դեմ, հըլա սեր ես անում, են ել գողո՞ւնի: Թող նրան, ասում եմ քեզ: (Գնում է դեպի դուռը) Հորդ ամեն բան կպատմեմ: Սանամ խաթունից գանգատ կանեմ: Քեզանից ել գանգատ կանեմ: (Դուրս է գնում):

ՏԵՍԻԼ 11.

ՄԱՐՈՆ.—(Ինքնայեռ դնում է սեղանին) Երեվում ա կուլի կն ա-րել: Տեսես ի՞նչ պատճառով կըլնի: (Դուռը ժպտում է) Թող, ասում ա, Լալազարին: Հեշտ ա ասել: Կասես սերը քաղհանի խոտ ա, վոր պոկես դեն քցես: (Վոսքր հասակին խփելով) Ի՞նչ եք ուզում ինձանից: (Կեփոս) Չեմ թողնի: Լալազարը վոր հրամայի, անողունդը ընկնեմ,—կընկնեմ:

ՏԵՍԻԼ 12.

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Հայցնվում է լուսամուտում) Մենակ ես, Մարո:

ՄԱՐՈՆ.—(Ցնցվում է) Ո՞ւմ ես ուզում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Ցեռ նայելով) Արի, Լալազար, մարդ չկա: (Անհայտանում է):

ՄԱՐՈՆ.—(Վազում է դեպի լուսամուտը) Լալազար:

ՏԵՍԻԼ 13.

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Ներս է վազում դռնից) Մարո, մերդ եղ ի՞նչ ա արել:

ՄԱՐՈՆ.—(Վազում է դեպի նա) Բան չեմ իմանում, Լալազար, յես տանը չեմ ելե:

ԼԱԼԱԶԱՐ.—Ե՛ր: (Ձեռով բռնում է գլուխը) Մերդ ամեն բան փչացրեց: Ինչո՞ւ լա նա մորս վրա հրացան կրակել: Հիմա մերս ել կսկսի վռագցնել հարսանիքը: Բանը վերջացած ա, կպսակեն նրանք ինձ Անուշի հետ:

ՄԱՐՈՆ.—Լալազար, մերս չի կրակել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Լուսամուտում) Լալազար, հերդ ա կուշկից ես կողմ ա մտիկ անում: (Անհայտանում է):

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Մարոյին) Աքսոր ա, կլանք չի... (Թափահարելով ձեռք, դուրս է վազում):

ՏԵՍԻԼ 14.

ՄԱՐՈՆ.—(Վազում է նրա յեսելից) Սպասի, Լալազար: (Դուռն անսից վազում է դեպի լուսամուտը) Ընչի՞ վախեցավ...

ՏԵՍԻԼ 15.

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Ցեռելվում է լուսամուտում) Ի՞նչ գալմազալ եր ձեք տանը, Մարո:

ՄԱՐՈՆ.—(Ուսեր ցնցելով) Ինքս ել չեմ իմանում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Սառնամ խաթունը գանգատ ա անում, վոր ձեր տանը նրա վրա հրացան են կրակել: (Հոս է Բառում) Բարու-թի հոտ չի գալիս: (Նայում է պաթից կախած հրացանին) Հրացանն էլ իրա տեղում կախած ա: Լցրած ա: Տեսնեմ:

ՄԱՐՈ.—(Վերցնում է հրացանը ու տալիս նրան) Միշտ լցրած ա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Վերցնում է հրացանը) Հարկավոր ա դարտակել: (Հանում է աբոյման, դնում ծոցը, վերադարձնելով հրացանը) Կախի իրա տեղը: (Մարոն վերցնում է հրացանը. կախում իր տեղը): Հորդ ու մորդ չասես, վոր դարտակեցի: Լալազարը հրամայեց դարտակեմ: Գնա, ասում ա, դարտակիր: Մերս կարող ա միլիցա գանգատ գնա ու Մարոյի ծնողներին մոտ կարող են որիսկ անել: (Փոքր դադարից հետո) Շատ ա սիրում քեզ Լալազարը, Մարո (Դադարից հետո, աչքով անելով) Դու յե՛լ սիրում ես Լալազարին:

ՄԱՐՈ.—(Ամաչկոս) Եդ մասին ինքը իմանում ա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Յես էլ եմ իմանում: Սոստովանել ա ինձ: Մի-րում եմ, ասում ա, Մարոյին, անչափ եմ սիրում և ուզում եմ որ ինտեղան պսակվեմ ժամ ու տերտերով, գուռնա դեղով: (Աչքով է անում) Ուզում ես որ ինտեղան պսակվես Լալազարի հետ:

ՄԱՐՈ.—(Ամաչկոս) Լալազարին հայտնի չա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ինձ էլ ա հայտնի: Բայց (բարձրացնում է մաթ) մի բան խանգարում ա Լալազարին: Նրա ծնողները հակա-ռակում են, վերսկսեմ ես պրոլետարական ծագում ունես, իսկ նրանք հարուստ հարս են ուզում: (Հառաչանքով) Թե մի հնարք չարվի, կպսակեն նրան: (Խորհրդավոր) Մենք Լալազարի հետ մի միջոց ենք մտածել:

ՄԱՐՈ.—Ի՞նչ միջոց:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ծանոթ ֆերշելից բեցեպտ ենք վերցրել: Ահա (Տալիս է քղթի մի փոքրիկ փաթեթ): Պահի մոտդ:

ՄԱՐՈ.—Ի՞նչ անեմ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Պարաշուկ ա: Լալազարը հրամայեց, վոր եդ պա-րաշուկը ես իրիկուն խմացնես հորդ: Համա եդ մասին վոչ մի մարդու—վոչ մի խոսք: Թե վոր պարաշուկի մասին խոսնան, էլ Լալազարին չես տեսնի, վոնց վոր քու աղանջները կպսակվի հարուստ աղջկա հետ, իսկ քեզ քաջով գուլը կշարտի:

ՄԱՐՈ.—Պարաշուկից հորս հո փաս չի հառնի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ոգուտից բացի ուրիշ բան չի ընի:

ՄԱՐՈ.—Իսկ ընչի՞ լեք ուզում պարաշուկը խմացնել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Հետո կիմանաս: Մի վախեցի: (Մասով սպառնա-լով) Բայց հենց վոր պարաշուկի մասին խոստովանել ես, ձեր հարսանիքը էլ գլուխ եկողը չի: Ասածս միանգամայն ճշմարիտ խոսք ա, վոր և ստորագրում եմ: Մնաս բարով: (Հեռանում է լուսամուտի մոտից):

ՏԵՍԻԼ 16.

ՄԱՐՈ.—(Նայելով փաթեթին) Ի՞նչ կա մեջը: (Հոս է Բառում) Հոտ չի գալի: (Բաց է անում) Վոնց վոր սկստակ ալուր: (Մասով վերցնում, փորձում է լեզվին) Բաղցրահամ ա: (Փա-րաքում է ծառք) Բա վոր հանկարծ հերս մեռնի: (Բռնում է գլուխը) Ընչի՞ լսեցի Պիան Սաքոյին: (Տառապանքով) Ես ի՞նչ տանջանք ա... (Յերազական) Իսկ վոր պսակվենք... (Ժպտում) Ինչ լավ կըլնի... (Նայում է փաթեթին) Լալազարն ա հրամայել: (Մտածում է, ձեռքը նակաթին դնելով) Հայրիկ, ներողություն արա ինձ, Լալազարն ա հրամայել... (Հեռա-զանդ ձայնով) Լալազար, պարաշուկը կիմացնեմ:

ՏԵՍԻԼ 17.

Մտնում է ՈՀԱՆ ԲԻՉԵՆ:

ՄԱՐՈ.—(Հառաչելով) Հայրիկ: (Բռնում է սիրք, վախվորած նայում է հոր):

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Կինոն կիսատ թողի: Պահակության ժամանակ ա: Մերդ ռեք ա: Հաց տար ստեղի: Դրոստ են ասում գե-ղամիջում, վոր մերդ Սառնամ խաթունին հրացանով տանից դուրս ա արել: (Վերցնում է հրացանը պաթից) Փորձանք կարող եր պատահի: Հրացանը լիքն ա: (Բաց է անում փափաղակը, զարմանքով նայում է) Լցրած չի: (Մարոյին) Մերդ ա դարտակել: Սովորացրի, վոր գլխիս խաթա դառնա...

ՄԱՐՈ.—Չեմ իմանում ով ա դարտակել: Չեմ տեսել:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—(Երբուհները ծպտացնելով) Այ քեզ բան: Բա վոր ըսենց դարտակ դուրս գալի պահակության ու հանկարծ, ասենք, գողեր պատահեցին: Ի՞նչպես պաշտպանելի կոպե-րատիվը: (Կռաժբալան հագնում է) Զենքը խաղալիք չի, դենքի հետ հանաք չեն անի: (Շինելի գրպանից հանում է մի աբոյմա, լցնում է հրացանը) Մորդ թե վոր չտեսա, ասում

հանած արոյմեն չկորցնի: (Կախում ե հրացանը պահից) Մի բան տուր ձեռաց ուտիմ. ժամանակ չկա սպասելու:

ՄԱՐՈ.—(Կերկերուն ձայնով) Կաթ... խմի... հացով...

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Տոնի պատճառով կարելի չաւ կաթ... (Նստում ե սեղանի մոտ) Բեր:

ՄԱՐՈ.—(Կերկերուն ձայնով, սեպ-սեպ շնչելով) Լցնեմ... խուշն... (Ձեռնով բռնում ե գլուխը) Լցնեմ... (Խաչակնում ե անկասելի: Սեղանի վրա յե դնում հաց, գդալ, վերցնում ե հյսսան) Լցնեմ, հայրիկ... Լցնեմ... (Կանգնում ե, մեջք դեպի հայրը, բաց ե անում փաթեթը, խաչակնում ե, դող-դոջուն ձեռքերով փութն քափ ե ցալիս ամանի մեջ):

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—(Տարուբերում ե գլուխը, բարձրաձայն դատարարունքով) Ինչէր են կատարվում աշխարհում: (Ձեռնով խփում ե սեղանին) Բա վոր հրացանը կրակվեր...

ՄԱՐՈ.—(Վախեցած ցնցվում ե) Ա՛յ... (Կնունք քնկում ե հասակին):

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Կաթը թափվեց:

ՄԱՐՈ.—(Կակազելով) Չե... հա... մի... քիչ... թափվեց... Խմիր, հայրիկ... շուտ... (Բյասան դնում ե նրա առաջ):

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Ի՞նչ ես զողում: Կարծես գողութուն ես անում: (Սկսում ե ուտել):

ՄԱՐՈ.—(Կանգնել ե նրա առաջ, ձախ ձեռք կրծքին սեղմած, աջը՝ փակելով: Նայում ե հորը վախեցած հայացքով, շնչում ե) Կաթը հո փչացած չի, հայրիկ:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Չե, համով ա: (Ախորժակով լպստում ե գդալը, կրկին ուտում ե) Ամեն որ տալին, ըսենց կուտի... (Ամանը հրում ե Մարոյի կողմը) Նստի միասին ուտենք:

ՄԱՐՈ.—(Թափաճարում ե գլուխը բացառաբար) Չեմ ուտում... Յես կերել եմ...

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Դու լես իմանում: (Ուտում ե) Մանասն ասաց, վոր Լալազարը երեկ քեզ նեղացրել ա, յերբ գնացել եյիր նավթի: Լաց եյիր ըլնում, ասում ա: Ճիշտ ա:

ՄԱՐՈ.—Ըտենց բան չկա: Մանասը սուտ ա ասում:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Ընչի պատի սուտ ասի: Մանասը ճշմարտախոս մարդ ա: (Հրում ե առաջից ամանը) Կշտացա: (Վեր ե կեցում, ձգձգվում ե) Մի քիչ պառկեմ: Կինոյից հոգնեցի: (Հորանցում ե) Յուլյց ե տալիս, ինչպես մի գեղում գեղացիք ուղում են իրանց կոռուքրապիւմում կորդ ու կանոն հաստա-

տեն: Իսկը մեր գեղի նման: Կառավարիչները, նշանակում ա, անպետք են ըլնում, ուղիղիան, — նրանից բեթաբ: Բեթ գործակատարը, — վոնց վոր մեր Պիան Սաքոն: Մինչև վերջի թեղը մաքրում ա: (Մեխից իջեցնում ե թիկը, փռում իռնակի վրա) Մի քիչ հանգստանամ: (Հորանցում ե. պառկում ե իռնակի վրա): Չթողա քնեմ: (Ձգձգվում ե ամբողջ մաքրմով):

ՄԱՐՈ.—(Սեղանը հավաքելով) Հայրիկ, փորդ չի ցավում:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—Հ՞ը: (Հորանցում ե):

ՄԱՐՈ.—Ասում եմ, փորդ չի ցավում:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—(Մտնում ե) Ինչի պատի ցավի: (Հորանցոցի միջից) Պարզ բան ա, վոր կոռուքրացիային հսկիչ աչք ա հարկավոր: Առանց հսկողության չի կարելի: (Լռում ե: Յերկարատեղ դադար):

ՄԱՐՈ.—(Վախեցած հոր լուրջությունից) Հայրիկ:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—(Բարձրացնում ե գլուխը) Ո՞վ ա:

ՄԱՐՈ.—Յես եմ:

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—(Գլուխն իջեցնում ե) Սպասի, մի քիչ քնեմ: Գահակութունից հետո ցերեկը հարկավոր եր մի քիչ պառկեց, բույց չկարացի:

ՏԵՍԻԼ 18.

Մտնում ե ՇՈՂԵՐ ԲԱՋԻՆ

ՇՈՂԵՐ ԲԱՋԻ.—(Հուզված) Լալազարի մերը ժողովրդի մեջ բամբասանք ա սկսել (Մարոյին), վոր լես ու դու ընկել ենք նրա վտուռ ու ձեռքը, աղաչանք-պաղատանք ենք արել, վոր Լալազարը համաձայնի քեզ հետ պսակվի: Նա չել, լանի, վճռական մերժել ա: Յես ել հրացանով վախացրել եմ: (Ունակ բիծից) Բա կապը կտրած անդգամ չի: (Մարոյին) Դու չել լավ ես: Սեր ես անում Լալազարի հետ: Արտասուքից լացի ուրիշ ի՞նչ կստանաս հարուստից: Ո՞վ ա նրանից լավ որ տեսել: Ե՛լ Մարո: Հերը հարուստների դեմ պատերազմ ա արել, իսկ աղջիկը... (Կեսամբական տարուբերում ե գլուխը):

ՈՀԱՆ ԲԻՉԱ.—(Շողեր բաջուն) Պուլեմյոտդ կանգնացրու: (Մազբախան) Տրա-տա-տա, տրա-տա-տա: Դարտակ տեղը ճշրթ-ճշրթացնում ես: Այլելի լավ ա, ասա, թե քեզ մի ա իբրավունք տվել զուր տեղը հրացանին ձեռ տաս:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Տախագած) Բա Սանամ խաթունին հիվ ա իրա-
վունք տվել ծիծաղի մեր քյասիրության վրա, մեր աղջկան
(մասք պարզում ե Մարոյի կողմը) խայտառակ անի:

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—(Սուլում ե) Քսեցիք, ելի: Շունը, ասենք, վոր
հաչաց, դու իսկույն հրացան պըտի կրակես վրեն, ինչ ա:
Նշապես չի կարելի, պառավ: Շների թիվը շատ-շատ ա, բո-
լորին կոտորել չի ընի: Շունը վոր շատ դահլա տարավ, զո-
տով խփի, յա կամ փետով դուս արա: Իսկ դու իսկույն
հրացան ես վերցնում:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Դրա համար ել են սհաթին դուս թափ տնից:
Մյուս անգամ ել ըտենց դալաթ չի անի:

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—(Քաղցր հորանջելով) Խոսքի մեջ քեզ հաղթել չի
կարելի: (Զգծվելով) Արուսեն ինչ ես արել:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Ինչ արումա:

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—Հրացանն ընչի՞ յա դարտակած: Ո՞վ ա իրավունք
տվել:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Բարկացած) Յես արումին ձեռ չեմ տվել: Ընչի՞ն
ա հարկավոր:

ՄԱՐՈ.—(Նսալ) Գուցե հայրիկն ինքն ա դարտակել:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Մարոյին) Նա միշտ ըտենց ա: Են անգամ ել
կացինը դրել ա տաշտի տակ, բայց կպել ա իմ յախից:

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—Դե լավ. չես մի հոգի չեմ, դուք—երկու: Հետո
կպարզենք: (Շուռ ե գալիս մյուս կողմին, պասի կողմը):

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Հաց կերել եք:

ՄԱՐՈ.—(Նսալ) Հայրիկը ինքը կաթ լցրեց իր համար, կերավ:
(Նսալ գնում ե դեպի դուռը) Դնամ մի քիչ դուս. տսում
են լավ կինո յեն ցույց տալիս: (Գնում ե):

ՏԵՍԻԼ 19.

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Ոհանին) Այ մարդ, վեր կենալու ժամանակ ա.
(Ոհան բռնեց խումփացնում ե) Քսեց, (Մոտենում ե իշո-
նուկին) Ոհան...

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—(Շրթուցները նայեցանցելով) Ըմ-մ-մ...

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Վեր կաց:

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—Ձե-ռա-ց...

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—(Ցնցում ե նրա ուսը) Եզուց ցերեկը կքնես: Տե-
սեր հըլա. քնել ա երեսի պես... Թուքը թափվում ա բերա-
նից... (Ցնցում ե) Ոհան, վեր կաց, կոտպերատիվին կարող ա
վառանգ պատահի:

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—(Խուտափելով) Մի խանգարի: Թող մի բառե պառ-
կեմ:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Եզուց ցերեկը կպռակես:

ՈՂԱՆ ԲԻԶԱ.—Հեռացի... (Քրքմնջում ե):

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Հերիք ա ախմախություն անես: Պատերազմում,
ասըմ էլիր, իրիք սուսկա չեյիր քնում, իսկ տանը կոոր-
կաոր ես ըլնում:

(Ոհան բռնեց խումփացնում ե: Շողեր բաջին նայում ե նրան, ծրպ-
սում ե, քափաճառում ե գլուխը, տկանջ ե գնում նրա խումփացին)

ՏԵՍԻԼ 20.

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Փողոցից նայում ե լուսամուտից) Շողեր բաջի:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Ինչ կա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Սպիչկա չունես, պապիրոս վառե: (Առաջ նայաց
ե նեսում սենյակը, նայում ե իշոնուկի կողմը, փծիծաղ ե տա-
լիս) Ոհան բռնեց կասես մի քիչ ընենց... (Մասով խփում ե
իր կոկորդին) Համա ինչ լավ վախացրել ես բուրժուկին...
Հավանում եմ: Ըտենց ել հարկավոր ա նրան:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Հըմի ով գիդա, սաղ գեղով մեկ չա՞վ ա արել:
(Պորտիկի վրայից վերցնում ե լուցիկու տուփը, ցալիս ե Պիան
Սաֆոյին) Վառի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Շատ շնորհակալ եմք: (Վառում ե լուցիկին, պա-
պիրոսը կայցնում) Ընչի՞ եյիր ուզում սպանես, Շողեր բա-
ջի: Բաժանելու ի՞նչ ունեք:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Բաժանելու բան չունենք: Զոկ-ջոկ տներում ենք
ապրում:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Զար կնիկ ա: Նրա հերը սաղ շրջանում հայտնի
յա իրա չար բնավորությունով: Պառուր ծառից հեռու չի
ընկնի: Մերն ել դե՞վ ընի կասես: Զուր տեղը չես կրակել:
Դուք պրաի կպցնելիր կերպարանքին:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Են ել բոլ ա, վոր վախեցավ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Ոհան բռնեց հո հիվանդ չի: (Ցույց ե ցալիս գըլ-
խով իշոնուկի կողմը):

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Պառիկ ա հանգստանա:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—Քնած ա:

ՇՈՂԵՐ ԲԱԶԻ.—Քնած ա: Անցյալ գիշեր շատ ա չարչարվել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Շուկով) Ուզում են գանգատ տան քեզ վրա:
Բայց դու (ավելի կամաց) հակառակը դարձրու: Վոչ թի չես

եմ ուզեցել նրան սպանի, այլ նա յա ուզեցել ինձ
սպանի: Կացնով վրա յա եկել, վոր խփի: Քեզ կհավատան:
Վկա հո չկա: Հասկան՞ում ես: Թե չե, շատ նեղութուն կը-
տան: Ե՛հ, յես գնացի քենակալիս ղոնաղ: Լավ բարեկամի
հըմար քսան վերստ ճամփա կտրելը հեջ բան ա: (Միծաղում
է, ապա հեռանում է լուսամուտից, յերգելով):

ՏԵՍԻԼ 21.

ՇՈՂԵՐ ԲԱՋԻ.— (Մոտենում է իշտնուկին, վորի վրա պառկած է
Ոհան բիձեն) Ուզում ա գտնադատվի, թող գտնադատվի: Ար-
դարութունը իմ կողմն ա: (Հրում է Ոհան բիձին) Ոհան,
շատ ես պառկած մնալու: Լսում ես: (Ցնցում է նրան) Ոհան:
(Կռանում է, ձայն է տալիս ականջում) Ոհան... (Լուսամուտում
յիտելում է Պիան Սաֆոյի կերպարանը: Վիզը ձգած, նա ա-
գանորեն նայում է դեպի Շողեր բաջու կողմը, ապա քնի-
ծաղով անհայտանում: Շողեր բաջին վեսացած, տարածում է
ձեռները) Ընենց ա քնել, կասես խաշխաշ են խմացրել: (Մը-
տածկոց) Բա կոռպերատիվը ո՞վ կաշահպանի: (Մտածում է,
գառնում է Ոհանի կողմը): Ե՛հ, մեղք ա, թող քնի վոր
ըտենց ա: Սաղ տարին գիշերները դուրսը պահապանու-
թյուն ա անըմ, մի անգամ ել թող տանը քնի:

Վ Ա Ր Ա Գ Ո Ւ Յ Ր

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐՐՈՐԻ

Պոռպեռասիվ խանութում: Պատերին լոգունգներ, պլակասներ: Ան-
կյուններում՝ արկղներ ապրանքներով: Վառվում է առաստաղից
կախված լամպը: Դիմացի պատին՝ Խլիչի նկարը, սեվ շրջանակի
մեջ: Պատերի տակ՝ պատի ժամացույց: Դեպի աջ՝ դուռ:

ՏԵՍԻԼ 1.

ՄԱՆԱՍԸ կանգնած առեկտրատեղանի առաջ, քրքեր է ջղջղում,
զցում է համրիչի վրա, առջևիկ յեղած բաց գրքում նշանա-
ռումներ է անում:

ՄԱՆԱՍ.— Որինական ասած, քսան կոպեկ պակասում է: Մի ան-
գամ ել ստուգեմ: (Գրչակորը բռնում է բերանով, զցում է
համրիչի վրա, համեմատելով քրքերի հետ յեկ նայելով բաց գր-
քում: Պատի յետև յալում է հեռացող յերգի ձայն՝ սվիի ձայ-
նակցությամբ): Յուզ, բրուտտո 320 կիլոգրամ, տարան՝ 36
կիլոգրամ (Գցում է համրիչի վրա), մաքուր քաշը—284 կի-
լոգրամ, գինը քառասուն յերկու կոպեկով, ընդամենը
ստացվում է հարյուր (զցում է համրիչի վրա) տասնինը
տուրլի, քսանութ կոպեկ: (Գրչակորն առնում է ձեռքը, մտա-
խոն, գրչակորով փոքում է քարտեզը): Ելի քսան կոպեկ պա-
կաս է: (Զգում է ուտելը յեկ ջղային հագով նայում է քրքե-
րը, բերքում է գրքը) Յերկրորդ որն է, քսան կոպեկը չեմ
կարողանում գտնել: Որինական ասած, դրա համար հարկա-
վոր է իմ վզակոթին տալ: Յես ել գործակատար եմ, ելի...
(Հառաչում է): Մեկ անգամ ել ստուգեմ: (Գրչակորն առնում
է բերանը, զցում է համրիչի վրա) Յուզ, բրուտտո 320 կիլո-
գրամ...

Ներս է գալիս խմած ԲՈՐԼԻԿԸ:

ՏԵՍԻՒ 2.

ԲՈՐԼԻԿ.—Հարգանքներս ընկեր Մանասին:

ՄԱՆԱՍ.—(Նայում է նրան, գրչակորն արևում է ձեռք) Որինա-
կան ասած, խանութը փակ է:

ԲՈՐԼԻԿ.—Հասկանում եմք: Հենց ընենց ենք եկել: Անցնում ե-
լի, տեսնեմ խանութում լույս ա երևում: Ասեցի մի մտնեմ,
տեսնեմ...

(Բեմի լեռնի հեռավոր յերգի ձայն՝ Եվիի ձայնակցությամբ, վեր-
ջառումակիում է ամբողջ յերկրորդ սեսիլի ընթացքում):

ՄԱՆԱՍ.—Տես, բայց թե շուտ: Որինական ասած, չես ժամանակ
չունեն:

ԲՈՐԼԻԿ.—Հաշիվներ ես անում: Հասկանում ենք: (Հազարով)
Չարմանալի մարդ ես, Մանաս: Տոն որ ա, բայց դու աշ-
խատում ես: Յերկնքում ասողներ են փայլում, բլրում ա յեր-
գում ծառերի մեջ, առվի ափին գործերն են կրակըռում: Ե-
մեն շունչ փառք ա տալի արարչին, իսկ դու քո կոռպե-
րատիվից ձեռը չես քաշում: Լսում ես, հրեն ջանել տղերքը
աղջիկների հետ ձորը ման գալու չեն գնում: Թքի կոռպե-
րատիվից վրա, դու յեկ մի աղջկա թե բռնի ու հաղթա—ծու-
ռերի տակ:

ՄԱՆԱՍ.—(Չոր) Որինական ասած, դու ինձ խանգարում ես:

ԲՈՐԼԻԿ.—Գնամ Ելի... Հասկանում ենք: Պապիրոս չունեմ:

ՄԱՆԱՍ.—Ծխող չեմ:

ԲՈՐԼԻԿ.—Արարիչ ասոված, հրեն դարակների վրա ինչքան պա-
պիրոս ասես, կա: Մի հատը բաց արա, թավազա արա:
(Հարած ծառերիցում է):

ՄԱՆԱՍ.—Չի կարելի: Իմ պապիրոսը չի:

ԲՈՐԼԻԿ.—Պինդ մարդ ես, Մանաս: Խիստ ես: (Գնում է դեպի
դուռ) Ներողութուն կանես: Մինչև աքլորականչ գոգա-
նում ես մնալու: Ի՞նչ ես անում:

ՄԱՆԱՍ.—Ապրանքի շարափվա հաշիվն եմ ստուգում: Որինական
ասած, սխալ կա:

ԲՈՐԼԻԿ.—Դե սխալվի, ինչքան ուզում ես: (Մտնում է դռան,
ուզում է բաց անել) Դու ինձ ներողութուն արա. մի քիչ
խմած եմ:

ՄԱՆԱՍ.—Դո բանն է: Որինական ասած, մազով-միրուքով մարդ
ես, փոքր չեմ:

ԲՈՐԼԻԿ.—Գնամ քնեմ: Սհաթի քանիսն ա: (Նայում է ժամացույ-
ցին):

ՄԱՆԱՍ.—Տասներկուսը:

ԲՈՐԼԻԿ.—Ուշ ա: Դրի, գրի: Շատ ես գրելու:

ՄԱՆԱՍ.—Չգիտեմ:

ԲՈՐԼԻԿ.—Դե, չես գնացի: (Գնում է):

ՏԵՍԻՒ 3.

ՄԱՆԱՍ.—(Գրչակորն բռնում է բերանով, գցում է համբիչի վրա)
Յերեք հարյուր քսան, մաքուր քաշը—յերկու հարյուր ութ-
սուն չորս: (Հեռվում, բեմի լեռնի Եվիի նվագում է «Դու
անմեղ ես, եո աչերն են մեղավոր» յերգը: Մանաս բարձրաց-
նում է գլուխը, ախանջ է դնում: Յերգը դադարում է): Ե՛...
(Հառաչում է) Որինական ասած, խանգարում են... (Համ-
բիչի վրա գցածը յես է գցում, սկսում է կրկին հապիլ) Յե-
րեք հարյուր քսան, մաքուր քաշը—յերկու հարյուր ութսուն
չորս. քառասուն յերկու կոպեկով, ստացվում ե... (Գցում է
համբիչի վրա): Հետո ավելացնենք...

Շապով մտնում է ՄԱՐՈՆ:

ՏԵՍԻՒ 4.

ՄԱՆԱՍ.—(Արագ ուղղվում է) Մարո: (Գրչակորն դուռն է բացում
բերանից: Չեռներով հենված վաճառասեղանին յեկ իրանով ա-
ռաջ ընկած, նա նայում է Մարոյին):

ՄԱՐՈ.—(Իծվառությամբ, օփորվելով) Մանաս... եկել եմ... քո... յե-
տեկից... (Մտնում է վաճառասեղանին) Գնանք... (Հուզված
եցյում է):

ՄԱՆԱՍ.—Ո՛ւր:

ՄԱՐՈ.—(Թույլ ձայնով, անորոշ շարժում անելով) Այնտեղ... մի-
ասին... ման գալու...

ՄԱՆԱՍ.—(Չարմացած) Ման գալու... միասին:

ՄԱՐՈ.—(Դիտվում անելով) Հա...

ՄԱՆԱՍ.—(Չառ-զառ վանկերով) Ի՞նձ հետ... ման գալու... քնանք...

ՄԱՐՈ.—(Կամացուկ) Այո:

ՄԱՆԱՍ.—(Շապ-եսապ) Որինական ասած, ապրանքի ցուցակը
կարելի չե թողնել վաղվա: (Շապ ծածկում է գիրք, հա-
վաքում բոբեր, վաճառասեղանի վրայից վերցնում է կոպե-
կը): Համալը հանգցնեմ... (Տաքուրեթը դնում է լամպի օակ):

բարձրանում է վրան, հանգցնում է լամպը): Յեղաժ, գնաք, Մարո:

Գեւորդ եմ: Լավում է, ինչպես դրսից փակում եմ դուռը կողպե-
հով: Բեմի յետեւ, հեռվից լավում է յերգի ձայն՝ շվիի ձայնակցու-
թյամբ:

Բեմում մի առ ժամանակ լուսւթյուն է սիրում: Քիչ հետո բեմի
յետեւ լավում է կրկնվող հարկածներ, ապա չոր փայտի մեջ խփվող
մեղի ճռոց: Հոփնչով բացվում է դուռը յեւ ներս եւ մտնում
ԼԱԼԱԶԱՐՆ ՈՒ ՊԻԱՆ ՍԱՔՈՆ

ՏԵՍԻԼ 5.

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Մոմը տուր, շուտ:

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Չկա, երեվում ա վեր եմ գցել:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Ուրեմն լամպը պըտի վառենք: (Լուցկի յե վառում,
բարձրանում է տաքութեի վրա, կայցնում է լամպը):

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Դրսից լույսը կտեսնեն:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Ուշագրություն չեն դարձնի: Հենց կիմանան
Մանասն ա: Լամպը կարելի չա: (Լամպը հանում է կախված
տեղից, դնում է մի արկղի վրա):

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Մանասը հանկարծ չգա...

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Բոբիկը հետևում ա: Դու Մարոյին ասիր, վա՛ր
Մանասին շուտ բաց չթողնի:

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Սըսս... գալիս են: (Յերկուսով ել ցափ եւ կենում):

ՏԵՍԻԼ 6.

ԲՈՒԼԻԿ.— (Դուրսից ներս նայելով, զուգուր) Տղերք, հազոցի ձեն ա
գալի մոտիկից:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Ընչի՞ եկար: Հարկավոր ա հետևել: Կորի: (Դուրս
է հրում Բոբիկին):

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Ոհան բիձեն դրճատ քնած ա: Պարաշուկը ազգեց:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Ըսենց ա խռովացնում, վոր տան պատերը քիչ
ա մնում ժած դան:

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Հանկարծ չգործենի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— (Վախեցած) Ես ի՞նչ թխկոց ա:

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Վա՛ր... (Կայում է հասակին):

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Վա՛ր... (Կայում է հասակին):

(Պատի ժամացույցը խփում է տասներկուսը: Յերկուսով սարսափա-
հար նայում են ժամացույցին):

ԼԱԼԱԶԱՐ.— (Վեր կենալով) Լավ ա տասը Անուշի հետ պաակ-
վել, քան ես ձեռով Մարոյին տիրանալ:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Դե բավական ա: Սկսենք:

ԲՈՒԼԻԿ.— (Դուրսից ներս նայելով) Իրեք աղջիկ մի տղի հետ գը-
նում են աղբրի կողմը:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Դուռը ծածկի: (Բոբիկի բեկից քաշելով, ներս է գը-
նում խառնոթ, ինքը ակամջը դռանը դնելով, լուսն է):

ԲՈՒԼԻԿ.— (Լալազարին, զուգուր) Կրճնվենք...

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— (Բոբիկին) Ձենդ: (Սպառնում է բռնեցփով):

ԲՈՒԼԻԿ.— Վեր սատանեն տամարս մտալ:

ԼԱԼԱԶԱՐ.— (Վհաս) Լավ գործ չես բռնել, Մաքո:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— (Չայրացկոց) Սուս արեք: Լամպը քաշի: (Բոբիկը
լամպի լույսը իջեցնում է):

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Շատ քաշի: (Բոբիկն ավելի յե իջեցնում լույսը):

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Տեսնեմ քուչում ինչ կա: (Ուզում է դուրս գալ):

ԲՈՒԼԻԿ.— (Բռնում է նրա փեքը) Չեմ թողնի:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— (Խփում է նրա ձեռքին) Գիժվեցիր:

ԲՈՒԼԻԿ.— (Նորից բռնում է փեքը) Կիսխչես: Չանաչում եմ քեզ
ինչ ժուլիկն ես:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Ախմախ, կարող եմ վրա հասնել, կրճնվենք:

ԲՈՒԼԻԿ.— Թող բոլորիս բռնեն: Միասին:

ԼԱԼԱԶԱՐ.— Յես տեսնեմ: (Ուզում է դուրս գնալ):

ԲՈՒԼԻԿ.— Քեզ ել չեմ հավատում: (Բռնում է Լալազարին):

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— (Կասաղած՝ Բոբիկին) Ի՞նչ ես անում, սատանա:
(Բեմի յետեւ լուսնով վազում են: Բոլորը սարսափանալով, պազում
են հասակին):

ԼԱԼԱԶԱՐ.— (Խուստ) Ոհան բիձեն զարթնեց:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.— Մարոն խաբեց: Պարաշուկը չի խմացրել:

ԲՈՒԼԻԿ.— (Առաջ-տրաջ, շուտ-շուտ խաչակնքելով) Տե՛ր աստված,
դու փրկես, չարը խափանես... Հիսուս-Քրիստոս, ել վոչ մի
անգամ ըսենց դալաթ չեմ անի, դողության չեմ գնա: Շուն
չան վորդի Պիան Սաքոն սովորացրեց... Յես գողություն
անելու ընդունակ չեմ... Մեռնեմ, թե սուտ եմ ասում:

Դուռն ուժգին ծեծում են: Բոլորն ավելի խորն են ցափ կենում:

Չայն բեմի յետեւից.— Մե՛ղ Կա խառնութուն:

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈՆ փախչում է մի անկյուն, քաղցնում է արկղների յե-
տեւում: ԼԱԼԱԶԱՐՆ նույնպես փախչում է մի այլ անկյուն յեւ
քաղցնում:

ԲՈՐԻԿ.—(Բռնելով գլուխը) *Ես ինչ քիչ չեմ:*

Բեմի յետել անհամբեր ձայն.—*«Ո՞վ կա խառնութեամբ; Ծանր հարկածում եմ դռանը: Բոբիկը վազում է դեպի վանառանձանը, կանգնում է յեվ նայում դեպի դուռը: Բեմի յետել նրանցի արձակումն յեվ յերկարացել սուլոց:*

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Դուրս ե գալիս արկղների յետելից) *Ել սպասելու ժամանակը չի: Ընկանք: (Գնում է դեպի դուռը, ուզում է դուրս գնալ):*

ՏԵՍԻԼ 7.

Ձայն բեմի յետելից.—*«Յետ, Կկրակեմ»:* ԼԱԼԱԶԱՐԸ յետ-յետ փափելով, մեցում է խանութ: Նրա յետելից դանդաղ մեցում է ՇՈՂՆԵՐ ԲԱԶՆԻ, Ոհան բիձու շինելով, նրանցի անհամբեր զայտոս բռնած:

ՏԵՍԻԼ 8.

ՇՈՂՆԵՐ ԲԱԶՆԻ.—(Լալազարին) *Դժու ըստեղ ինչ ես շինում:*

ԲՈՐԻԿ.—(Բարձրանալով վանառանդանի օակից) *Մեղա յեմ գալիս, Շողեր բաշի... եկել էլինք գողութեան... Պիան Սաքոն ա մեզ բերել: Հրեն շան վորդին յաշխկների յետել: Սպանի նրան, Շողեր բաշի, ըստեղ մի լավութուն արա...*

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Դուրս գալով արկղների յետելից, դողդոջուն ձայնով) *Շողեր բաշի (խփում է իր կրծքին) խիղճս վկա յա, սուտ ա ասում: Ինքն ա եկել: Իսկ յես պատահական կերպով եմ ըստեղ ընկել: Անց եյի կենում, տեսնեմ—լույս ա երևում: Արի, ասի, մտնեմ տեսնեմով կա: Մտնեմ տեսնեմ—չաբազործներ... Ես երկուսով: (Ցույց տալով Լալազարին ու Բոբիկին):*

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Մռայլ) *Իսկ Ոհան բիձուն քնացնելու պարաշողին հիվ տվեց:*

ԲՈՐԻԿ.—*Ո՞վ ինձ ուղարկեց տեսնեմ Մանասը շատ կվերջացնի գիր գրելը... Անամթ, (Վանառանդանից վերցնում է մի մեծ կոտափաղ) Հոբի-մոբիսդ կջարդեմ:*

ՇՈՂՆԵՐ ԲԱԶՆԻ.—*Ուրիշ մարդ չկա ձեզ հետ:*

ԲՈՐԻԿ.—(Արագ-արագ ձեռք կողերին, ձիգ կանգնելով) *Ճիշտ ալգպես. ուրիշ մարդ չկա, Շողեր բաշի: Իրեքով ենք մտել:*

ՇՈՂՆԵՐ ԲԱԶՆԻ.—(Սուլում է, դառնալով դեպի դուռը) *Հավաքվեք իրար մոտ, ալ. ընտեղ (ցույց է տալիս մի կողմ, կրկին սուլելով):*

ԲՈՐԻԿ.—*Լսե՛մ եմ: (Պիան Սաքոյին, կատաղի) Դե՛ս, անզգած: Կործանեցիր մեզ:*

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—*Վոչ մի պարաշող յես չեմ իմանում: Շողեր բաշի, վկա յեղեք, նրանք սուտ են ասում:*

ԲՈՐԻԿ.—*Պիան Սաքոյին մի լսիր, Շողեր բաշի: Ուզում ա դրուխն աղատի: Դիտավոր պատճառը նա յա:*

ՇՈՂՆԵՐ ԲԱԶՆԻ.—(Ընգհատում է, խիստ) *Ժողովուրդը կհավաքվի, նրանց պատմի: (Գնում է. բեմի յետել սուլոց):*

ՏԵՍԻԼ 9.

ԲՈՐԻԿ.—(Լալազարին, աղիողորմ) *Հրմի ինչ կպատահի: Բերթ են նստացնելու:*

ԼԱԼԱԶԱՐ.—(Փափահաբուն է ձեռքը, վհատ) *Ինչ ուզում ա պատահի: Իմ կյանքը բերթից լավ չի:*

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—*Ներողութուն, ինձ մի խառնեք: Թե վոր ինձ վրայեք քցել, յես ձեր գլխին ընենց ոյին խաղամ, վոր... (Լալազարին) Հորդ բաները խարաբ կըլեն... Մորդ ել: Սեփական աշքովս տեսա ակուշկից, ինչպես մերդ կացնով հարձակվեց Շողեր բաշու վրա, ուզում եր սպանի: (Բոբիկին) Դու չեղ չես պրծնի, Թե վոր ինձ վրա յես քցել: Ինձ շատ լավ հայտնի յեն քու ասածները խորհրդային իշխանութեան դեմ:*

ԲՈՐԻԿ.—(Չարմացած) *Խորհրդային իշխանութեան դեմ: Յես... Սարդ ես դու, սարդ: Քեզ հարկավոր ա տրորել, ալ, ըսենց (Վոսքր քափով խփում է հասակին):*

ՏԵՍԻԼ 10.

ՄԱՆԱՍ.—(Ներս է քնկնում խանութ) *Ուզում եյին թալանել: Վոչինչ չե՛ն գողացել: Ովքեր են:*

ՇՈՂՆԵՐ ԲԱԶՆԻ.—(Նրա յետելից գալով) *Ալ, սրանք (Ցույց է տալիս):*

ՄԱՆԱՍ.—(Նայում է Պիան Սաքոյի վրա) *Որինական ասած, իսկական բանդիտ: (Դառնալով Լալազարի կողմը) Ե՛ն, ուզում ես հորդ գործերը դրստել: Կապիտալով չկարողացաք կոոպերատիվը խեղդել, հիմի ուզում եք թալանելով քանդել: (Դառնում է Բոբիկին) Դու լի սրանց հետ ես:*

ԲՈՐԻԿ.—(Տխուր հառաչանով) *Մեղավոր եմ, Մանաս:*

ՄԱՆԱՍ.—*Որինական ասած, ամոթ չի: Չբավոր մարդ ես, բայց կոոպերատիվին հակառակ ես գնում:*

ԲՈՐԼԻԿ.—(Յույց տալով իր նախաք) Ուղեղս մի տեսակ մթնել էր։ Մոլորութեան մեջ եյի ընկել։ Դռնիս թըլիսմ եյի պահում, վոր հարստանամ։ Կոռպերատիվի փայլը չտվի, բայց վերջին իրեք մասնեթս տարա տիրացվին, գիր անել տվի։ Աս, տես։ (Քամդում ե կրծքի կոճակները, պոկում ե վզից յեռանկյուն-նաձեկ կառած կաշվի կտորն ու նետում վաճառատեղանի վրա) Մի խոսքով, ուղեղի խանգարում։

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Մանասին) Ինչ վերաբերում ա ինձ, աղնվու-թյամբ ե խղճով ասում եմ, վոր չես ես բանում խառը չեմ։ (Գլուխ ե տալիս ծամածռությամբ)։

ՄԱՆԱՍ.—Սբանց հի բռնեց։

ԲՈՐԼԻԿ.—(Գլխով ցույց տալով Շողեր բաջուն) Շողեր բաջին ա մեզ ես պուճախը կոխել ըսենց։

ՇՈՂԵՐ ԲԱՋԻ.—(Մանասին) Ոհանի տեղը դուս եկա։ Ընենց ա քնել, վոր թոփ կրակես, չի դարթնի։ Մեղքս եկավ, ասի տեղը յես դուս գամ։ Հրացանն առած դալիս եմ, տեսնեմ խանութում լույս ա երեկում։

(Բեմի յեսեկ աղմուկ, սուլոցներ, խոսակցության ձայներ)։

ՄԱՆԱՍ.—(Շողեր բաջուն) Ամբողջ գյուղը արթնացավ։ Որինա-կան ասած, բոլորովին ցանկալի չի, վոր լցվին խանութ։ Խառը ժամանակ անդամակերպները կարող են վորը լուցկու տուփ, վորը մի ուրիշ բան զրպանները դնել։ Յերկու կոպեկն ել փող ե։ Որինական ասած, անարտադրական ծախս ե։

ՇՈՂԵՐ ԲԱՋԻ.—(Ակնարկելով ձեռքակալվածներին) Հանենք դուրս։ (Դռնալով նրանց) Դողեր, լսել հրամանը։ (Յույց տալով դու-ռը) Քալով մարդ։ Հրացանը լիքն ա, հա։

ԲՈՐԼԻԿ.—(Գնում ե գետի դուռը առաջինը) Արխեյին քնա, Շո-ղեր բաջի։ Չեն կարա փախչի։ Ինձանից չեն ազատվի. կր-հասնեմ։ Նրանք սազոգով են, յես վոտարորիկ։

(Բեմի յեսեկից աղմուկ)։

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Յեռ-յեռ գնալով) Բուճեն։ Ինձ ուզում եք ժողո-վրդի առաջ դուրս բերեք, վոր կտոր-կտոր անեն։ Չեմ գը-նա։ Չեմ ուզում անմեղ զոհ դառնամ։

ՇՈՂԵՐ ԲԱՋԻ.—(Հրացանի կոթով խփելով նրա մեջքին) Գնա, գը-նա, մեր քաղաքացիները գիտակից մարդիկ են։

ԲՈՐԼԻԿ.—Շողեր բաջին թույլ չի տա անկարգություն։ (Դուրս ե գնում)։

ԼԱԼԱՋԱՐ.—('Դուրս գնալով, կամացուկ՝ Պիան Սաֆոյին) Քեզ, իս-կապես, հարկավոր ա ցից հանել։

ՊԻԱՆ ՍԱՔՈ.—(Լալազարի յեսեկից) Իսկ քեզ՝ պսակել Անուշի հետ (Դուրս ե գնում)։

(Նրանց յեսեկից դուրս ե գնում Շողեր բաջին, հրացանը պատաս-պանած։ Բեմի յեսեկ աղմուկ, աղաղակներ)։

ՏԵՍԻԼ 11.

ՄԱՆԱՍ.—(Դիտում ե խանութը) Ապրանքը տեղն ե։ Որինական ասած, Շողեր բաջին փրկեց կոռպերատիվը։ (Արկղի վրայից վերցնում ե լամպը, դնում վաճառատեղանի վրա, վերցնում ե Բորիկի նետած քալիսմանը, նայում ե)։ Տեսնե՞ք սա լինչ թալիսման ե։ (Քանդում ե) Կաշվի կտոր ե, մեջը խզրզած թղթի կտոր։ (Նետում ե անկյուն, նայում ե լամպին, մտա-խոն) Որինական ասած, Մարոն լեռնորովին իր մեր նման չի։ Շողեր բաջին անպետք խոտը արմատից պոկում դեն ե գցում, իսկ Մարոն... որինական ասած, (քափահաբում ե ձեռքը) մանր բուրժուական ելեմենտ ե...

Նեստ ե բնկնում ՄԱՐՈՆ։

ՏԵՍԻԼ 12.

ՄԱՐՈՆ.—Մանաս, պաշտպանիր Լալազարին. զուր տեղն են նրան բռնել։

ՄԱՆԱՍ.—(Ձառմանով, տարածելով քեկերը) Որինական ասած, չե-լի սոպասում, ընկեր Մարո։ Դողի մասին ես խնդրում։

ՄԱՐՈՆ.—(Աղետալանց) Նա մեղավոր չի։ Յես եմ մեղավոր։ Իմ պատճառով ա նա արել։ Յես բոլորն իմանում եյի, Մանաս։ Լալազարն ուղեցել ա կոռպերատիվը թալանի, վոր ինձ հետ պսակվի։ Յես եմ հորս պարաշոկ խմացրել։ Քեզ խա-նութից դուրս տարա։ Դու խանգարում եյիր նրանց։ Մա-նաս, ասա, վոր Լալազարին բաց թողնեն։ (Բռնում ե նրա ձեռքը)։

ՄԱՆԱՍ.—Մարո... (Դադար) Յես դատախազ չեմ... (Դադար) Լազ-կանես... (Արձակում ե բլուզի ոձիքը, բարձր հառաչում ե) Դը-րա համար հարկավոր ե քեզ, որինական ասած... Նրանց հետ... (Դադարից հետո, գլուխը քափահաբելով) Որինական ասած... զուր տեղը դու Շողեր բաջուն չես քաշել... Մեծ սխալ ես արել...

(Փողոցում լսվում է նրդերդան ճիշ: Ներս է բնկնում ՍԱՆԱՄ
ԽԱՔՈՒՆԸ:

ՏԵՍԻԼ 13.

ՍԱՆԱՄ ԽԱՔՈՒՆ.— Կալինինին զանգատ կանեմ: Ռիկովի մոտ
կզնամ: Տղիս չեմ տա: (Տեսնելով Մառոյի) Լիբբ, ուզում ես
Լալազարիս կործանեմ: Չաջողվեց պսակվես հետը, հըմի
ուզում ես փոքր գլորես նրան, հա: Յես ամեն բան իմա-
նում եմ: Սաքոն հըմի ամեն ինչ սեկրետով պատմեց ինձ:
ՄԱՆԱՄ.— (Բռնելով Սաճամ խարուճի ուսերից) Որինական ասած,
խանութը գիշերը փակ է, առուտուր չկա: (Սաճամ խարու-
ճին ֆառում է դեպի դուռը):
ՍԱՆԱՄ ԽԱՔՈՒՆ.— (Առխառնելով աղափել նրա ձեռքից) Բաց կա-
նեմ... բաց կանեմ լրբի բոլոր արարքները:

ՄԱՐՈՆ փախչում է: ՍԱՆԱՄ ԽԱՔՈՒՆԸ ճշարով, բնկնում է նրա
յեսելից, Փողոցից լսվում է աղմուկ յեվ «կեցցե» աղաղակներ:

ՏԵՍԻԼ 14.

ՄԱՆԱՄ.— (Մոտենում է դռան. նայում է դուռս) Շողեր բաջուն
թոցնում են ձեռքերի վրա: Որինական ասած, արժանի լի:
Մեն-մենակ ամբողջ գլուղը վոտքի հանեց:

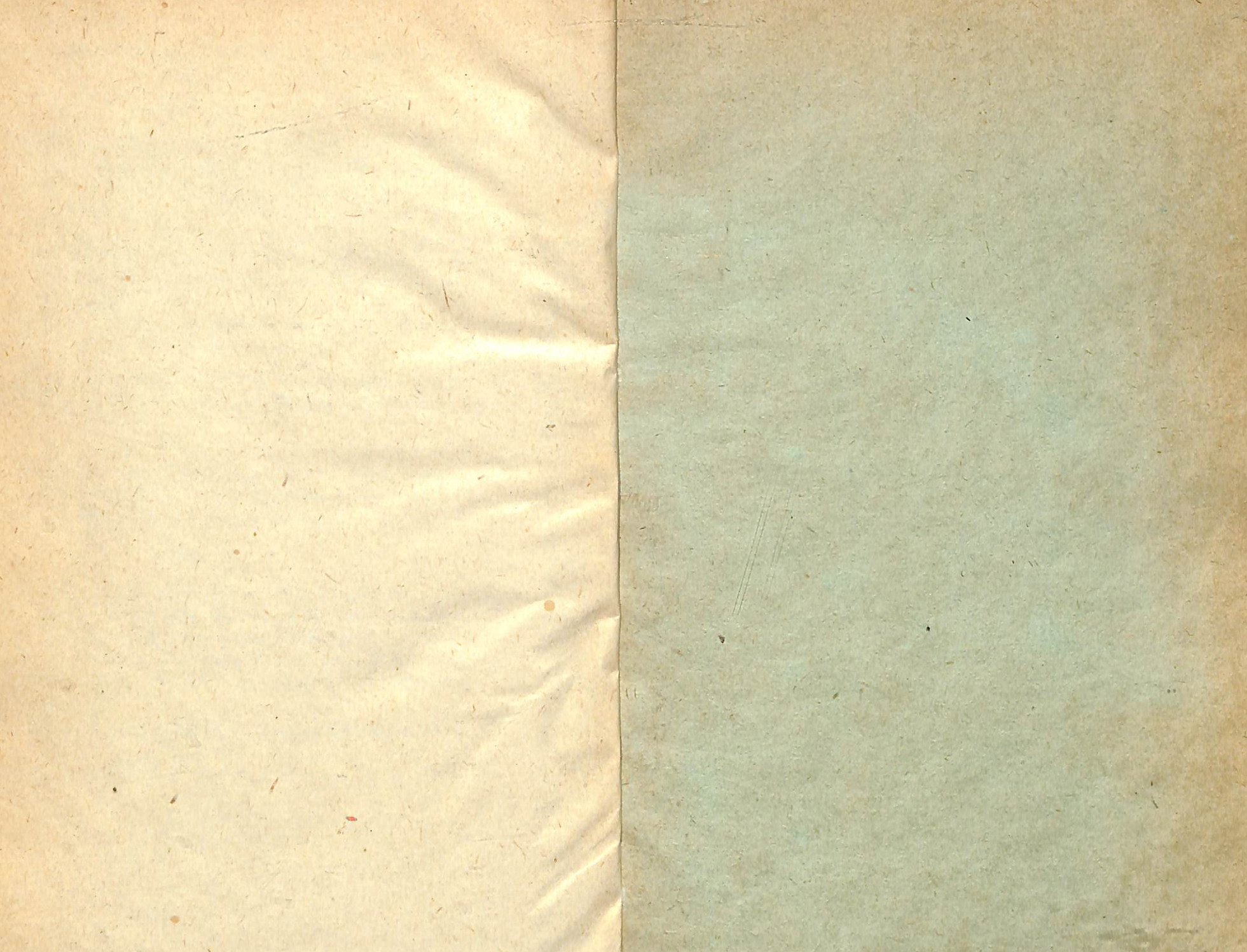
ՏԵՍԻԼ 15.

ՈՀԱՆ ԲԻԶԱ.— (Շատ քառ տալով վոսֆր, ներս է բնկնում, շա-
պիկով, զգգգված) Խփի ինձ, Մանաս, խփի: Կաղ սատանա:
Լավ ես կտպերատիվը պահպանում... խոսք չկա... Խփի,
խնդրում եմ, Մանաս: Ահա թե ինձ, շուն շան վորդուն ինչ
ա հարկավոր անել... (Պոկում է իր մագեր, բռնցքներով
խփում է իր գլխին):

(Բեմի յեսելից կլին «կեցցե» բացականչություններ):

Վ Ա Ր Ա Յ Ո Ւ Յ Ր

Վ Ե Ր Զ

ԳԻՆԸ 40 ԿՈՊ. (3 ռ.)

27
25

И. МАЕРОВ
РАЗРЫВ-ТРАВА

(Талисман)

Пьеса

Госиздат ССРА. Эривань, 1931

12067